

TC.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI EKONOMETRİ ANABİLİM DALI
2019-YL-176

TEKNİK ANALİZİN YATIRIMCI KARARLARINA
ETKİLERİ; YANILSAMALAR BİR YÖNLENDİRME Mİ?

HAZIRLAYAN
Hüseyin Tuğberk TIRAŞ

TEZ DANIŞMANI
Prof.Dr. Sezgin DEMİR

AYDIN-2019

KABUL VE ONAY

T.C
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde görsel, işitsel ve yazılı biçimde sunulan tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uyularak tarafımdan elde edildiğini, tez içinde yer alan ancak bu çalışmaya özgü olmayan tüm sonuç ve bilgileri tezde kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

.../.../2019

Hüseyin Tuğberk TIRAŞ

ÖZET

TEKNİK ANALİZİN YATIRIMCI KARARLARINA ETKİLERİ; YANILSAMALAR BİR YÖNLENDİRME Mİ?

Hüseyin Tuğberk TIRAŞ

Yüksek Lisans Tezi, Ekonometri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Sezgin DEMİR

2019, XXVIII + 205 sayfa

“Teknik Analizin Yatırımcı Kararlarına Etkileri; Yanılsamalar Bir Yönlendirme Mi?” isimli bu çalışmanın amacı, teknik analizle hisse senedi al-sat işlemleri yapan yatırımcının, psikolojik yanılsamalarla aralarındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırma kapsamında, “Davranışsal finans teorileri nelerdir?”, “Yatırımcı kararlarını etkileyen psikolojik yanılsamalar nelerdir?”, “Bireylerin davranışlarının anlaşılmasını sağlamak için teknik analizle yatırım yapan yatırımcıların psikolojik yanılsamalarla ilişkisi nedir?”, gibi sorulara cevap aranmıştır.

Çalışmanın teorik kısmı yerli ve yabancı kaynaklardan hazırlanmıştır. Konuya ilişkin olarak veri tabanlarından literatür taraması yapılarak gerekli kitap ve makaleler temin edilmiştir. Uygulama kısmında ise, teknik analiz ve psikolojik yanılsamalar arasındaki ilişkiyi ölçmeye yönelik bir saha çalışması yapılmıştır. Yatırımcılarla yapılan yüz yüze görüşmelerde teknik analistlerin hisse senedi alırken yanılsamalara düşüp düşmedikleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, davranışsal finans ve psikolojik yanılsamalara ilişkin bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, temel analiz, teknik analiz ve portföy analizi hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmanın üçüncü ve son kısmında ise, teknik analiz ve yanılsamalar ile ilgili açıklamalar yapılmış ve teknik analistlere yönelik yapılan gözlem ile ilgili bulgular değerlendirilmiştir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Davranışsal Finans, Teknik Analiz, Yanılsamalar

ABSTRACT

TECHNICAL ANALYSIS OF INVESTOR DECISIONS EFFECTS; IS IT A MISLEADING DIRECTION?

Hüseyin Tuğberk TIRAŞ

Master's Thesis, Department Of Econometrics

Thesis Advisor: Prof. Dr. Sezgin DEMİR

2019, XXVIII + 205 sayfa

“Technical analysis of investor decisions effects; Is it a misleading direction?”the aim of this study is to determine the relationship between psychological illusions and the investors who buy and sell stocks through technical analysis. As part of the research, “what are behavioral finance theories?”, "What are the psychological illusions that affect investor decisions?", "What is the relationship of investors investing in technical analysis to psychological illusions to enable understanding of individuals' behavior?", sought answers to questions such as.

The theoretical part of the study was prepared from domestic and foreign sources. The necessary books and articles were provided by scanning the literature from the databases in relation to the subject. In the application section, a field study was conducted to measure the relationship between technical analysis and psychological illusions. In face-to-face interviews with investors, technical analysts tried to assess whether they had fallen into illusions when buying stocks.

The work consists of three parts. The first section provides information on behavioral finance and psychological illusions. In the second section, information about basic analysis, technical analysis and portfolio analysis is given. In the third and final part of the study, explanations were made about technical analysis and illusions and findings were evaluated regarding the observation made to the technical analysts.

KEY WORDS: Behavioral Finance, Technical Analysis, Illusions

ÖNSÖZ

Günümüzde finansal ürün ve piyasaların karmaşıklaşması, yatırımcıların bu piyasa ve ürünlere ilişkin tercihlerini sorgulanır hale getirmektedir. Dolayısıyla, yatırım kararlarına ilişkin bu tercihler, yatırımcıları bir farkındalık sorunu ile karşı karşıya bırakmaktadır.

Öte yandan, finansal piyasalarda işlem yapan yatırımcıların geleneksel finansın öngörülerini doğrultusunda rasyonel davranış göstermediği çeşitli araştırmalarda bulgulanmıştır. Bu nedenle, yatırımcı davranışlarında görülen yanılsamalar, alınacak yatırım kararlarının ne kadar etkin olacağı sorununu da beraberinde getirmektedir. Literatürde, yatırımcı kararlarının etkinliğini sorgulayan bazı çalışmalar, yanılsamaların yatırımcı kararlarını olumsuz etkilediği konusunda sonuçlara ulaşmıştır.

Bu tez çalışmasının amacı, Türkiye’de teknik analizle hisse senedi alım-satım işlemleri yapan yatırımcının, psikolojik yanılsamalarla ilişkisini belirlemektir.

Bu tez çalışmasının hazırlanması sürecinde değerli görüşleriyle bana yardımcı olan ve destek olan danışman hocam sayın Prof.Dr. Sezgin DEMİR'e ilgi ve desteklerinden ötürü teşekkürlerimi sunarım.

Tezin her aşamasında desteğini esirgemeyen değerli arkadaşım Hilal SALTİK’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, babam Mehmet TIRAŞ’a, annem Cemile TIRAŞ’a ve kardeşlerim Tolga ve Tarık Tıraş’a minnettarım.

Bu çalışma Aydın Adnan Menderes Üniversitesi tarafından desteklenmiştir (Proje numarası: İİBF-18010).

Hüseyin Tuğberk TIRAŞ

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI.....	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
ÖNSÖZ.....	xi
GRAFİKLER DİZİNİ	xvii
TABLolar DİZİNİ.....	xv
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	xxvii
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM	3
1. DAVRANIŞSAL FİNANS	3
1.1. Davranışsal Finans Tarihi	3
1.2. Beklenti Teorisi.....	4
1.2.1. Beklenti Teorisi'nin Temelleri	4
1.2.1.1. Kesinlik, Olasılık ve Mümkünlük Etkisi.....	5
1.2.1.2. Yansıma Etkisi	5
1.2.1.3. Ayırma Etkisi	6
1.2.2. Beklenti Teorisi'nin Süreçleri.....	7
1.2.2.1. Düzeltme Süreci	7
1.2.2.2. Değer Fonksiyonu	8
1.2.2.3. Ağırlıklı Olasılık Fonksiyonu.....	9
1.3. Davranışsal Finansın Yapısal Özellikleri	9
1.3.1. Sınırlı Arbitraj.....	10
1.3.1.1. Temel Risk	11
1.3.1.2. Bilinçsiz Yatırımcı Riski	11
1.3.1.3. Senkronizasyon Riski ve Ertelenen Arbitraj	12

1.3.1.4. Sınırlı Arbitraja İlişkin Kanıtlar	12
1.3.2. Sınırlı Rasyonalite	13
1.3.2.1. Genel Olarak Hevristikler (Kısayollar) ve Yanılsamalar	13
1.3.2.2. Var Olma-Bulunma (Mevcudiyet)	14
1.3.2.3. Çıpalama ve Düzeltme	15
1.3.2.4. Temsiliyet	16
1.3.2.5. Aşırı Güven	16
2. BÖLÜM	18
2. MENKUL KIYMET ANALİZİ	18
2.1. Temel Analiz	18
2.2. Teknik Analiz.....	19
2.2.1. Trend Analizleri.....	20
2.2.2. Formasyonlar	21
2.2.3. İndikatörler (Göstergeler) ile Analiz.....	24
3. BÖLÜM	26
3. TEKNİK ANALİZİN YATIRIMCI DAVRANIŞLARINA ETKİLERİ; YANILSAMALAR BİR YÖNLENDİRME Mİ? UYGULAMASI	26
3.1. Çalışmanın Amacı	26
3.2. Araştırma Hipotezleri	26
3.3. Araştırma Yöntemi	27
3.4. Bulgular Ve Değerlendirmeler	27
3.4.1. Denek1 Hisse Senetleri Bulguları	28
3.4.2. Denek2 Hisse Senetleri Bulguları	36
3.4.3. Denek3 Hisse Senetleri Bulguları	44
3.4.4. Denek4 Hisse Senetleri Bulguları	52
3.4.5. Denek5 Hisse Senetleri Bulguları	60
3.4.6. Denek6 Hisse Senetleri Bulguları	69
3.4.7. Denek7 Hisse Senetleri Bulguları	78

3.4.8. Denek8 Hisse Senetleri Bulguları.....	86
3.4.9. Denek9 Hisse Senetleri Bulguları.....	95
3.4.10. Denek10 Hisse Senetleri Bulguları.....	103
3.4.11. Denek11 Hisse Senetleri Bulguları.....	112
3.4.12. Denek12 Hisse Senetleri Bulguları.....	122
3.4.13. Denek13 Hisse Senetleri Bulguları.....	131
3.4.14. Denek14 Hisse Senetleri Bulguları.....	141
3.4.15. Denek15 Hisse Senetleri Bulguları.....	148
3.4.16. Denek16 Hisse Senetleri Bulguları.....	157
3.4.17. Denek17 Hisse Senetleri Bulguları.....	165
3.4.18. Denek18 Hisse Senetleri Bulguları.....	173
3.4.19. Denek19 Hisse Senetleri Bulguları.....	181
3.4.20. Denek20 Hisse Senetleri Bulguları.....	190
4. TARTIŞMA VE SONUÇ	199
5. KAYNAKLAR.....	201
ÖZGEÇMİŞ.....	205

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 2.1. Omuz Baş Omuz Formasyonu.....	22
Grafik 2.2. Çanak Formasyonu	23
Grafik 2.3. Simetrik Üçgen Formasyonu	23
Grafik 2.4. Bayrak Formasyonu.....	24
Grafik 3.1. Adel Hisse Senedi.....	28
Grafik 3.2. Alarko Hisse Senedi.....	29
Grafik 3.3. Banvit Hisse Senedi	29
Grafik 3.4. Egcyo Hisse Senedi	30
Grafik 3.5. Konya Hisse Senedi.....	31
Grafik 3.6. Metro Hisse Senedi.....	32
Grafik 3.7. Mrdin Hisse Senedi	33
Grafik 3.8. Samat Hisse Senedi	33
Grafik 3.9. Tavhl Hisse Senedi	34
Grafik 3.10. Usak Hisse Senedi	35
Grafik 3.11. Adel Hisse Senedi.....	36
Grafik 3.12. Blcylt Hisse Senedi	37
Grafik 3.13. Brmen Hisse Senedi	38
Grafik 3.14. Kords Hisse Senedi.....	39
Grafik 3.15. Link Hisse Senedi	39
Grafik 3.16. Odas Hisse Senedi	40
Grafik 3.17. Ostım Hisse Senedi.....	41
Grafik 3.18. Srvgy Hisse Senedi.....	41
Grafik 3.19. Tskb Hisse Senedi	42
Grafik 3.20. Turgg Hisse Senedi.....	43
Grafik 3.21. Adana Hisse Senedi.....	44
Grafik 3.22. Akenr Hisse Senedi	45

Grafik 3.23. Bossa Hisse Senedi	46
Grafik 3.24. Dobur Hisse Senedi	47
Grafik 3.25. Durdo Hisse Senedi	47
Grafik 3.26. Klmsn Hisse Senedi	48
Grafik 3.27. Royal Hisse Senedi	49
Grafik 3.28. Samat Hisse Senedi	49
Grafik 3.29. Tskb Hisse Senedi	50
Grafik 3.30. Uluse Hisse Senedi.....	51
Grafik 3.31. Alarko Hisse Senedi.....	52
Grafik 3.32. Crfsa Hisse Senedi	53
Grafik 3.33. Dohol Hisse Senedi	54
Grafik 3.34. Etlr Hisse Senedi	54
Grafik 3.35. Gents Hisse Senedi.....	55
Grafik 3.36. Kords Hisse Senedi	56
Grafik 3.37. Odas Hisse Senedi	57
Grafik 3.38. Pgsus Hisse Senedi.....	57
Grafik 3.39. Pkart Hisse Senedi.....	58
Grafik 3.40. Yatas Hisse Senedi	59
Grafik 3.41. Bleyt Hisse Senedi	60
Grafik 3.42. Brmen Hisse Senedi	61
Grafik 3.43. Gedik Hisse Senedi	62
Grafik 3.44. Kords Hisse Senedi	62
Grafik 3.45. Link Hisse Senedi.....	63
Grafik 3.46. Odas Hisse Senedi	64
Grafik 3.47. Ostim Hisse Senedi	65
Grafik 3.48. Srvgy Hisse Senedi	66
Grafik 3.49. Tskb Hisse Senedi	67

Grafik 3.50. Turgg Hisse Senedi.....	68
Grafik 3.51. Adel Hisse Senedi.....	69
Grafik 3.52. Banvt Hisse Senedi.....	70
Grafik 3.53. Brmen Hisse Senedi	71
Grafik 3.54. Dohol Hisse Senedi	72
Grafik 3.55. Etılr Hisse Senedi	73
Grafik 3.56. Gents Hisse Senedi	73
Grafik 3.57. Royal Hisse Senedi.....	74
Grafik 3.58. Samat Hisse Senedi	75
Grafik 3.59. Tskb Hisse Senedi	76
Grafik 3.60. Uluse Hisse Senedi	77
Grafik 3.61. Banvt Hisse Senedi.....	79
Grafik 3.62. Egcyo Hisse Senedi	80
Grafik 3.63. Gedik Hisse Senedi.....	80
Grafik 3.64. Klmsn Hisse Senedi.....	81
Grafik 3.65. Konya Hisse Senedi.....	82
Grafik 3.66. Metro Hisse Senedi.....	83
Grafik 3.67. Ostım Hisse Senedi.....	83
Grafik 3.68. Pgsus Hisse Senedi	84
Grafik 3.69. Pkart Hisse Senedi.....	85
Grafik 3.70. Yatas Hisse Senedi	85
Grafik 3.71. Adana Hisse Senedi.....	87
Grafik 3.72. Akenr Hisse Senedi	87
Grafik 3.73. Alarko Hisse Senedi	88
Grafik 3.74. Bossa Hisse Senedi.....	89
Grafik 3.75. Crfsa Hisse Senedi.....	90
Grafik 3.76. Dobur Hisse Senedi	90

Grafik 3.77. Mardin Hisse Senedi	91
Grafik 3.78. Odas Hisse Senedi	92
Grafik 3.79. Uluse Hisse Senedi.....	93
Grafik 3.80. Usak Hisse Senedi	94
Grafik 3.81. Bossa Hisse Senedi	95
Grafik 3.82. Dohol Hisse Senedi	96
Grafik 3.83. Durdo Hisse Senedi.....	97
Grafik 3.84. Egcyo Hisse Senedi.....	97
Grafik 3.85. Etlr Hisse Senedi	98
Grafik 3.86. Link Hisse Senedi.....	99
Grafik 3.87. Pkart Hisse Senedi.....	100
Grafik 3.88. Samat Hisse Senedi	100
Grafik 3.89. Srvgy Hisse Senedi	101
Grafik 3.90. Turgg Hisse Senedi	102
Grafik 3.91. Adel Hisse Senedi	103
Grafik 3.92. Alarko Hisse Senedi.....	104
Grafik 3.93. Banvit Hisse Senedi	105
Grafik 3.94. Egcyo Hisse Senedi.....	106
Grafik 3.95. Konya Hisse Senedi	106
Grafik 3.96. Metro Hisse Senedi	107
Grafik 3.97. Mardin Hisse Senedi	108
Grafik 3.98. Samat Hisse Senedi	109
Grafik 3.99. Tavhl Hisse Senedi.....	110
Grafik 3.100. Usak Hisse Senedi.....	111
Grafik 3.101. Adel Hisse Senedi	112
Grafik 3.102. Brmen Hisse Senedi	113
Grafik 3.103. Crfsa Hisse Senedi	114

Grafik 3.104. Etilr Hisse Senedi	115
Grafik 3.105. Link Hisse Senedi	116
Grafik 3.106. Odas Hisse Senedi	117
Grafik 3.107. Ostım Hisse Senedi	118
Grafik 3.108. Srvgy Hisse Senedi.....	119
Grafik 3.109. Tskb Hisse Senedi	120
Grafik 3.110. Usak Hisse Senedi	121
Grafik 3.111. Adana Hisse Senedi.....	122
Grafik 3.112. Blcyt Hisse Senedi.....	123
Grafik 3.113. Dohol Hisse Senedi	124
Grafik 3.114. Kords Hisse Senedi	125
Grafik 3.115. Metro Hisse Senedi	126
Grafik 3.116. Odas Hisse Senedi	127
Grafik 3.117. Pgsus Hisse Senedi	127
Grafik 3.118. Srvgy Hisse Senedi.....	128
Grafik 3.119. Tskb Hisse Senedi	129
Grafik 3.120. Turgg Hisse Senedi	130
Grafik 3.121. Adel Hisse Senedi.....	131
Grafik 3.122. Banvit Hisse Senedi.....	132
Grafik 3.123. Brmen Hisse Senedi	133
Grafik 3.124. Dohol Hisse Senedi	134
Grafik 3.125. Etilr Hisse Senedi	135
Grafik 3.126. Gents Hisse Senedi	136
Grafik 3.127. Royal Hisse Senedi.....	137
Grafik 3.128. Samat Hisse Senedi	138
Grafik 3.129. Tskb Hisse Senedi	139
Grafik 3.130. Uluse Hisse Senedi	140

Grafik 3.131. Akenr Hisse Senedi	141
Grafik 3.132. Alarko Hisse Senedi.....	142
Grafik 3.133. Bossa Hisse Senedi	143
Grafik 3.134. Dobur Hisse Senedi.....	143
Grafik 3.135. Egcyo Hisse Senedi.....	144
Grafik 3.136. Gedik Hisse Senedi	145
Grafik 3.137. Klmsn Hisse Senedi	145
Grafik 3.138. Pgsus Hisse Senedi.....	146
Grafik 3.139. Pkart Hisse Senedi.....	147
Grafik 3.140. Yatas Hisse Senedi	147
Grafik 3.141. Blcyt Hisse Senedi	149
Grafik 3.142. Brmen Hisse Senedi	150
Grafik 3.143. Gedik Hisse Senedi	151
Grafik 3.144. Kords Hisse Senedi	151
Grafik 3.145. Link Hisse Senedi	152
Grafik 3.146. Odas Hisse Senedi.....	153
Grafik 3.4.147. Ostim Hisse Senedi	154
Grafik 3.148. Srvgy Hisse Senedi	154
Grafik 3.149. Tskb Hisse Senedi	155
Grafik 3.150. Turgg Hisse Senedi	156
Grafik 3.151. Adel Hisse Senedi	157
Grafik 3.152. Banvit Hisse Senedi	158
Grafik 3.153. Brmen Hisse Senedi.....	159
Grafik 3.154. Dohol Hisse Senedi.....	160
Grafik 3.155. Etılr Hisse Senedi.....	160
Grafik 3.156. Gents Hisse Senedi.....	161
Grafik 3.157. Royal Hisse Senedi	162

Grafik 3.158. Samat Hisse Senedi	162
Grafik 3.159. Tskb Hisse Senedi	163
Grafik 3.160. Uluse Hisse Senedi	164
Grafik 3.161. Banvit Hisse Senedi.....	165
Grafik 3.162. Egcyo Hisse Senedi	166
Grafik 3.163. Gedik Hisse Senedi	167
Grafik 3.164. Klmsn Hisse Senedi.....	167
Grafik 3.165. Konya Hisse Senedi.....	168
Grafik 3.166. Metro Hisse Senedi	169
Grafik 3.167. Ostim Hisse Senedi	170
Grafik 3.168. Pgsus Hisse Senedi	170
Grafik 3.169. Pkart Hisse Senedi	171
Grafik 3.170. Yatas Hisse Senedi	172
Grafik 3.171. Adel Hisse Senedi.....	173
Grafik 3.172. Alarko Hisse Senedi	174
Grafik 3.173. Banvit Hisse Senedi.....	175
Grafik 3.174. Egcyo Hisse Senedi	175
Grafik 3.175. Konya Hisse Senedi.....	176
Grafik 3.176. Metro Hisse Senedi	177
Grafik 3.177. Mardin Hisse Senedi	178
Grafik 3.178. Samat Hisse Senedi	178
Grafik 3.179. Tavhl Hisse Senedi.....	179
Grafik 3.180. Usak Hisse Senedi	180
Grafik 3.181. Adana Hisse Senedi.....	181
Grafik 3.182. Akenr Hisse Senedi	182
Grafik 3.183. Bossa Hisse Senedi.....	183
Grafik 3.184. Dobur Hisse Senedi	184

Grafik 3.185. Durdo Hisse Senedi.....	184
Grafik 3.186. Klmsn Hisse Senedi	185
Grafik 3.187. Royal Hisse Senedi	186
Grafik 3.188. Samat Hisse Senedi	187
Grafik 3.189. Tskb Hisse Senedi	188
Grafik 3.190. Uluse Hisse Senedi.....	189
Grafik 3.191. Brmen Hisse Senedi	190
Grafik 3.192. Crfsa Hisse Senedi	191
Grafik 3.193. Dohol Hisse Senedi	192
Grafik 3.194. Etılr Hisse Senedi	192
Grafik 3.195. Gents Hisse Senedi.....	193
Grafik 3.196. Kords Hisse Senedi	194
Grafik 3.197. Odas Hisse Senedi.....	195
Grafik 3.198. Pgsus Hisse Senedi.....	196
Grafik 3.199. Pkart Hisse Senedi.....	196
Grafik 3.200. Yatas Hisse Senedi.....	197

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.1:Pozitif ve Negatif Olasılık Tercihleri	6
Tablo 1.2: Tercih Değişiminde Sunumun Etkisi	6
Tablo 1.3:Çok Düşük Olasılık Ağırlıklandırılması	9
Tablo 3.1. Denek1 hisse senetlerindeki yanılısamalar.....	28
Tablo 3.2. Denek2 hisse senetlerindeki yanılısamalar.....	36
Tablo 3.3. Denek3 hisse senetlerindeki yanılısamalar.....	44
Tablo 3.4. Denek4 hisse senetlerindeki yanılısamalar.....	52
Tablo 3.5. Denek5 hisse senetlerindeki yanılısamalar.....	60
Tablo 3.6. Denek6 hisse senetlerindeki yanılısamalar.....	69
Tablo 3.7. Denek7 hisse senetlerindeki yanılısamalar.....	78
Tablo 3.8. Denek8 hisse senetlerindeki yanılısamalar.....	86
Tablo 3.9. Denek9 hisse senetlerindeki yanılısamalar.....	95
Tablo 3.10. Denek10 hisse senetlerindeki yanılısamalar	103
Tablo 3.11. Denek11 hisse senetlerindeki yanılısamalar	112
Tablo 3.12. Denek12 hisse senetlerindeki yanılısamalar	122
Tablo 3.13. Denek13 hisse senetlerindeki yanılısamalar	131
Tablo 3.14. Denek14 hisse senetlerindeki yanılısamalar	141
Tablo 3.15. Denek15 hisse senetlerindeki yanılısamalar	148
Tablo 3.16. Denek16 hisse senetlerindeki yanılısamalar	157
Tablo 3.17. Denek17 hisse senetlerindeki yanılısamalar	165
Tablo 3.18. Denek18 hisse senetlerindeki yanılısamalar	173
Tablo 3.19. Denek19 hisse senetlerindeki yanılısamalar	181
Tablo 3.20. Denek20 hisse senetlerindeki yanılısamalar	190

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

BFT : Beklenen Fayda Teorisi

BT : Beklenti Teorisi

KSK : Küçük Sayılar Kuralı

MACD : Hareketli Ortalama Yakınsama Sapması

GİRİŞ

Ekonomik yapıların en önemli unsurlarından biri insan davranışlarıdır. Kişilerin karar verirken sergiledikleri yaklaşımlar, akademik çalışmalarda en çok ilgi duyulan konulardandır. Finans biliminde kişinin karar alma edimi önemlidir. Risk ve belirsizlik altında karar almakta birbirinden farklı birçok kuramın ortaya çıktığı görülmektedir. Risk ve belirsizlik etkisinde karar alma davranışlarını inceleyen kuramlar temelde iki temel başlık altında toplanmaktadır. Bunlardan birincisi yatırımcı rasyonelliğini öne çıkaran geleneksel finans kuramları, ikincisi ise karar alıcıların birden fazla önyargının etkisi altında kaldığını ileri süren davranışsal finans kuramlarıdır.

Geleneksel kuramlar, normatif ve belirli hipotezler çerçevesinde oluşturulmuştur. Buna göre, geleneksel kuramlar, kişinin nasıl olduğundan ziyade nasıl olması gerektiğinden yola çıkmaktadır. Buna karşın, davranışçı teoriler kişinin şu anki durumundan şekillenmişlerdir. Temel olarak geleneksel teoriler ile davranışçı teoriler arasındaki ana ayrım kişilerin “rasyonel olması mı yoksa rasyonel davranması mı?” problemidir. Geleneksel teorilerin karşısında ortaya konan davranışsal finans, yatırımcıların düzenli şekilde hata yaptığını ileri sürmektedir.

Davranışsal finans, psikoloji bilimi yardımıyla yatırımcı davranışlarını ve bu davranışların piyasa içindeki etkilerini araştıran çalışma alanı olarak tanımlanabilir. Davranışsal finansın temelini, Beklenti Kuramı oluşturmaktadır. Beklenti Kuramı, geleneksel finans teorilerinin “rasyonel insan” ile “sınırsız arbitraj” iddialarına karşı olarak ortaya atılmıştır. Bunun içindir ki; Beklenti Kuramı, yatırımcıların her zaman rasyonel davranışlar sergilemeyeceğini ve karar verirken birden fazla psikolojik faktörün etkisi altında kalabileceğini ileri sürmüştür.

Finansal piyasa hareketlerinde yatırımcıların geleneksel finansın öngörülerini doğrultusunda rasyonel davranış sergilemediği, çoğu araştırmada bulgulanmıştır. Örneğin; yatırımcıların birçoğu kamuoyunda bilinen firmalara yatırımlarını yaparken, gerek ulusal gerek yerel anlamda kendi oldukları bölge veya ülkedeki firmaları tercih etmekte, yatırım yaptıkları firmalara ilişkin negatif haberler ortaya çıktığında tutucu davranmakta ve eksik reaksiyon göstermekte veya yatırım yaptıkları firmayla ilgili üst üste birden fazla pozitif haber çıktığında aşırı tepki vermektedir. Bu nedenle yatırımcı davranışlarında gözlenen bu yanılsamalar, kararların ne kadar etkili olduğuna ilişkin soru işaretlerini de beraberinde

getirmektedir. Yapılan çalışmalarda, kararların etkin olup olmadığı sorgulanmış ve yanılsamaların yatırımcı kararlarını negatif yönlendirdiği hususunda oldukça önemli bulgulara ulaşılmıştır.

Diğer taraftan, sermaye piyasalarında hisse senetlerinin gelecekteki fiyat hareketlerini, geçmiş fiyat hareketlerine ve işlem hacmini göz önünde bulundurarak tahmin etme metodu, fazlaca kullanılmaktadır. Teknik analiz olarak isimlendirilen metot, işletmenin büyüklüğünü, yönetme başarısını, sektörün durumunu, genel ekonomik tabloyu ve bireyi etkisi altına alan etmenleri veri olarak kabul etmez. Buna delil olarak teknik analiz, bu etmenlerin fiyat hareketlerinde yer aldığını en baştan kabul eder.

Bu çalışmada, teknik analizin yatırımcıların kararlarına etkileri ve bu etkilerin hangi psikolojik yanılsamalar olduğu tespit edilmeye çalışılmaktadır. Bu çalışma, giriş ve sonuç bölümleri dışında, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, davranışsal finans ve Beklenti Teorisi hakkında detaylı bilgi verilmektedir. Sonrasında, davranışsal finansın yapısal özelliklerinden sınırlı arbitraj ve sınırlı rasyonalite üzerinde durulmaktadır. Bu bölümde, sınırlı arbitrajın sebep olduğu risklerin akabinde literatürde ortaya çıkan psikolojik yanılsamalar ele alınmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümünde, menkul kıymet analizi olan temel analiz, teknik analiz ve portföy analizi hakkında bilgi verilmektedir.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde ise, yatırımcıları kapsayan röportaj ile bulgular anlatılmaktadır. Bu bölümde, yatırımcıların teknik analiz kullanarak aldıkları kararlarının psikolojik yanılsamalar yönlendirmesiyle mi gerçekleşip gerçekleşmediği tartışılmaktadır.

1. BÖLÜM

1. DAVRANIŞSAL FİNANS

1.1. Davranışsal Finans Tarihi

Davranışsal finansın ortaya çıkmasında en önemli katkıyı kuşkusuz Beklenti Teorisini oluşturan Tversky ve Kahneman yapmıştır. Beklenti Teorisi, belirsizlik altında alınan birçok kararın inanış temelli olduğunun ve insanların karmaşık durumları basite indirgemek için birtakım hevristiklere güvendiğini belirtmiştir. Buna göre kısayollar, karar almayı kolaylaştırırken birtakım yanılsamalara ve yatırım kararları sonuçlarının idealin altında olmasına yol açabilir (Ritter, 2003).

Bu kısayolların bazıları; temsiliyet, mevcudiyet ve çıpalama iken bunların sonucu oluşan yanılsamalardan bazıları ise, aşırı güven, aşırı iyimserlik, tutuculuk, sürü psikolojisi, mevcut durum yanlılığı, ben biliyordum yanılsaması, kumarcı yanılığası olarak sayılabilir (Tversky ve Kahneman, 1974, Ritter, 2003, Sheffrin, 2007). Örneğin, mevcudiyet kısayolu, yatırım kararı veren bireyin en çok dikkat çeken etmenleri göz önünde bulundurması ama diğer değişkenleri göz ardı etmesi anlamına gelir. Öte yandan, temsiliyet kısayolunu Baker ve Nofsinger (2002:100), basmakalıplar üzerine kurulmuş yargılar olarak nitelemektedir. Nitekim verdikleri örnekte, yatırımcıların iyi yatırım ve iyi firmayı birbirleriyle karıştırdıklarını ifade etmektedir.

Öte yandan, insanların karar vermek için aldıkları zamanı sınırlayabilen bazı yanılsamalar vardır. Zihinsel yanılsamalar olarak da adlandırılabilir bu yanılsamalar, kayıptan kaçınma, bilişsel çelişki, pişmanlıktan kaçınma, çerçeveleme etkisi, hedonik düzeltme, belirsizlikten kaçınma ve zihinsel muhasebeyi içerir. (Kahneman ve Tversky, 1979, Thaler ve Johnson, 1990, Bernartzi ve Thaler, 1995).

Bunun yanında araştırmacılar, yatırımcı davranışlarını etkileyen bir diğer etkenin, bireylerin alım satım için kullandıkları yöntemleri göstermektedir. Buna göre, yatırımcı davranışlarını etkileyecek birçok yapının olmasına rağmen, günümüzde hisse senetlerinin geçmiş fiyat hareketlerine bakarak karar alma oldukça yaygındır (Zielonka, 2004:218) ve bunun iki sebebi olabilir. Zielonka (2004), bu sebeplerden birincisinin toplum yapısı ve eğitim olabileceğini, yatırımcıların bu analiz yöntemini yüzyılı aşkın bir zamandır kullandığını ve piyasaya henüz girenlerin de bu metodu eski piyasa katılımcılarından

öğrendiğini savunmaktadır. Zieionka'ya göre (2004) ikinci neden ise, bireylerin davranışlarını yönlendiren birtakım genel bilişsel önyargılardır. Bölümün devamında, Kahneman ve Tversky (1979) teorisi açıklanmaya çalışılacaktır.

1.2. Beklenti Teorisi

Psikoloji biliminde karar alma ve ekonomi veya finans arasındaki ilişki Kahneman ve Tversky'nin 1979'da *Econometrica* dergisinde “Beklenti Teorisi” adlı makalesinin yayınlanması ile olmuştur. Beklenti teorisi, normatif analiz yerine betimleyici analiz kullanır. Betimleyici analiz, insanların inanç ve tercihlerinin ne olması gerektiğine değil, ne olması gerektiğine odaklanır. (Kahneman ve Tversky, 1984:341).

Kahneman ve Tversky (1979), tarafından oluşturulan beklenti teorisi, risk oluşumunda karar verme teorisi olarak “Beklenen Fayda Teorisi”ne karşı bir alternatif olmuştur. Beklenti teorisi, deneysel verilerden yola çıkılarak oluşturulmuş bir modeldir ve esas davranışın ne olduğunu açıklamaya çalışır. Diğer bir deyişle, Beklenti Teorisi, olması gereken ile ilgilenmeyip var olan ile ilgilenir. Tüm bu bilgiler doğrultusunda, bu bölümde, Beklenti Teorisinin alt yapısı ve hangi kademelerden oluştuğu açıklanacaktır.

1.2.1. Beklenti Teorisi'nin Temelleri

Kahneman ve Tversky yaptıkları çalışmalarda, bireylerin tercihte bulunurken Beklenen Fayda Teorisi'nin belitlerini bozukları ve BFT'nin yeterli betimleyici bir model olmadığını öne sürmüşler ve risk altında karar vermede alternatif bir model önerdiklerini ifade etmişlerdir (Kahneman ve Tversky, 1979, s.263-264).

Bir kişi, sonucu belli olan seçenekleri, riskli olan seçeneklere tercih ediyorsa riskten kaçınan kişidir. BFT'ye göre riskten kaçma, fayda fonksiyonunun içbükey bir yapıda olmasıyla eş anlamlıdır. Riskten kaçma fikrinin hakimiyeti, riskli tercihlerde bilinen en yaygın genellemedir ki bu fikir, 18. yüzyıl teorisyenlerinin faydayı paranın içbükey fonksiyonu olarak önermelerine yol açmıştır. Kahneman ve Tversky, teorilerini oluştururken İsrail, Stockholm ve Michigan Üniversitelerindeki öğrenciler üzerinde gözlemler yapmış ve sonuçların identik olduğunu tespit etmişlerdir.

1.2.1.1. Kesinlik, Olasılık ve Mümksünlük Etkisi

BFT’de fayda sonuçları, olasılık ağırlıklarıyla bulunmaya çalışılır. Kahneman ve Tversky’ye göre, BFT’nin bu özelliği insanların tercihlerinde sistemli bir şekilde ihlal oluşturmaktadır. Buna göre, insanlar kesin kazançları olasılıklı kazançlara tercih etmektedirler ki buna kesinlik etkisidir.

BFT’nin olasılık prensibine karşı kesinlik etkisine ilişkin en iyi bilinen örnek Fransız ekonomist Maurice Allais tarafından bulunmuştur (Kahneman ve Tversky,1979:266). Allais, insanların şans oyunlarını oynarken sistemli bir şekilde beklenen fayda teorisinin aksiyomlarını ihlal ettiklerini ortaya koymuştur. Örneğin, kişilerin çoğu %100 olasılıkla 4,000\$ kazanmayı ve %75 olasılıkla 5,000\$ kazanmaya, %30 olasılıkla 5,000 \$ kazanmayı %35 olasılıkla 4,000\$ kazanmaya tercih etmişlerdir. Kişilerin bu durum da tercihte bulunmaları BFT’nin yerine koyma varsayımını ihlal etmektedir (Royal Swedish Academy, 2002:15). Görüldüğü üzere, kişiler birinci soruda beklenen faydası daha yüksek seçeneği değil, kesin getirisi olan seçeneği tercih ederken, ikinci soruda küçük olasılığı büyük olana tercih ettikleri görülmektedir. Buradaki tercihler, BFT’ye göre değerlendirildiğinde birinci deneyde de ikinci alternatifin seçilmesi beklenmektedir. Bu ayrışma ise, ilk sorudaki ilk tercihin kesin olmasından kaynaklanan “kesinlik etkisi” olarak tanımlanmaktadır.

1.2.1.2. Yansıma Etkisi

Önceki bölümde pozitif olasılıklar arasındaki tercihler diğer bir ifadeyle kayıp içermeyen olasılıklar tartışılmıştı. O halde, kazancın yerini kayıplar alırsa durum ne olur? Bu sorunun yanıtını Kahneman ve Tversky aşığıdaki tablo yardımıyla açıklamıştır.

Tablo 1.1:Pozitif ve Negatif Olasılık Tercihleri (Kahneman ve Tversky, 1979:278)

Pozitif Olasılıklar		Negatif Olasılıklar	
Problem 1 N=95	$(4,000 \cdot .80) < (3,000)$ [%20] [%80]	Problem 1' N=95	$(-4,000 \cdot .80) > (-3,000)$ [%92] [%8]
Problem 2 N=95	$(4,000 \cdot .20) > (3,000 \cdot .25)$ [%65] [%35]	Problem 2' N=95	$(-4,000 \cdot .20) < (-3,000 \cdot .25)$ [%42] [%58]
Problem 3 N=66	$(3,000 \cdot .90) > (6,000 \cdot .45)$ [%86] [%14]	Problem 3' N=66	$(-3,000 \cdot .90) < (-6,000 \cdot .45)$ [%8] [%92]
Problem 4 N=66	$(3,000 \cdot .002) < (6,000 \cdot .001)$ [%27] [%73]	Problem 4' N=66	$(-3,000 \cdot .002) > (-6,000 \cdot .001)$ [%70] [%30]

Yukarıdaki tabloda, negatif olasılıklar arasındaki tercihler pozitif olasılıklar arasındaki tercihlerin yansımasıdır. Pozitif ve negatif olasılıklara ilişkin bilgiler şu şekilde yorumlanabilir. İlk olarak, yansıma etkisi pozitif kısımlarda riskten kaçma negatif kısımlarda risk alma olarak oluşmuştur. Örneğin, problem 1 bireylerin %92'sinin %80 olasılıkla 4,000\$ kaybetmeyi, kesin olarak 3,000\$ kaybetmeye (kaldı ki ilk tercihte 3,200\$ kaybediyorlar) tercih ettiğini görmekteyiz.

1.2.1.3. Ayırma Etkisi

Seçenekler arasından alternatifleri sadeleştirmek için, kişiler çoğunlukla alternatiflerin ortak bileşenlerine odaklanmak yerine farklılık olan bileşenlere odaklanırlar. Bu türden bir yaklaşım sebebiyle tutarsız tercihler ortaya çıkabilir çünkü bir olasılık çifti birden fazla yolla genel ve kendine özgü içeriklere ayrılabilceği gibi farklı ayrımlar farklı tercihlere yol açabilir. Bu duruma ayırma etkisi denilmektedir.

Tercihlerin değişiminde, olasılıkların planı da önemlidir. Kahneman ve Tversky, yukarıdaki örneklerde tercihlerin yanında katılımcılara, problem 5 için 1,000\$, problem 6 için ise, 2,000\$ başlangıç bonusu vaadinde bulunmuştur. Burada hedef, seçimin başlangıç servetine bağlı olarak yapılıp yapılmadığının ortaya çıkarılmasıdır. Kahneman ve Tversky bu durumu aşağıdaki örnek ile açıklamıştır.

Tablo 1.2: Tercih Değişiminde Sunumun Etkisi (Kahneman ve Tversky, 1979:272)

Problem 5 N=70	A: $(1,000 \cdot .50)$ [%16] [%84]	B: 500
Problem 6 N=68	C: $(-1,000 \cdot .50)$ [%69] [%31]	D: (-500)

Elde edilen sonuçlar, temeli itibariyle önceki bölümde anlatılan yansıma etkisini onaylamaktadır. Diğer bir deyişle, katılımcılar pozitif bölgede riskten kaçmırken, negatif bölgede ise daha çok risk alma eğilimindedir. Fakat tercihlerin son durumlarına

bakıldığında, her iki karar problemi de aynıdır. Şöyle ki, her iki karar problemi başlangıç bonusları ile birlikte değerlendirildiğinde,

$$A = (2,000 \cdot .50; 1,000 \cdot .50) = C \quad \text{ve} \quad B = (1,500) = D \text{ olur.}$$

Esasında, problem 6 ve problem 5'e ilk 1,000\$'lık bonus eklenip bütün sonuçlardan da 1,000\$ çıkarılarak bulunmuştur. Dolayısıyla, bireyler olasılıklar ile bonusları farklı algılamışlardır. Bu ise BFT'nin varsayımları ile uyuşmamaktadır. Bonusların bu durumda ihmal edilmesi, sahip olunan varlık pozisyonundan ziyade servetteki değişimin fayda ile ilişkisini gündeme getirmektedir.

1.2.2. Beklenti Teorisi'nin Süreçleri

Beklenti teorisi, tercih sürecini iki aşamaya ayırmıştır ve parasal çıktılarla basit olasılıklara dayanmaktadır. Bu tercih aşamaları düzeltme aşaması ve değerlendirme aşamalarıdır. Düzeltme aşaması, önerilen olasılıkların ön analizlerinden oluşur. Değerlendirme aşamasında düzeltilmiş olasılıklar değerlendirilir ve en yüksek değere sahip olasılık seçilir. Bu bölümde, önce düzeltme aşaması özetlenecek ve daha sonra değerlendirme aşaması açıklanacaktır (Durmuş, 2013:49).

1.2.2.1. Düzeltme Süreci

Düzeltme, önerilen olasılıkların düzenlenmesi ile ilgili bazı uygulamalardan oluşur. Bu nedenle, düzeltme aşamasının ana işlevi, ikincil aşamada Değerlendirme ve seçim sürecini kolaylaştırmak için seçenekleri organize etmek, yeniden biçimlendirmektir (Durmuş, 2013:49). Düzeltme evresinde yapılan ana uygulamalar şunlardır;

Kodlama: Kahneman ve Tversky'ye göre, normalde insanlar sonuçları varlıklarının veya refahının nihai hallerinden ziyade kazanç veya kayıp olarak algırlarlar. Kazançlar veya kayıplar bazı etkisiz referans noktaları ile ilişkili olarak tanımlanır. Referans noktasının karşılık geldiği cari varlık pozisyonu, kazanç veya kayıpların kendileri için ödenen veya alınan gerçek tutarlarla çakıştığı durumdur. Bu anlamda kodlama, seçim yapıldıktan sonra vakaların sıralanmasını ifade eder.

Birleştirme: Karmaşık oyunlarda karar vericiyi şaşırtacak etmenlerin seçeneklerin bir tanesi içinde birleştirilmesidir. Diğer bir ifadeyle, olasılıklar bazen eşdeğer çıktılar ile bağlantılı diğer olasılıkların birleştirilmesi ile sadeleştirilebilir. Örneğin, (100, 0,20; 100,

0,20) olarak ifade edilen bir olasılık (100, 0,40) şekline indirgenecek ve bu şekilde değerlendirilecektir.

Ayırma: Düzeltme evresinde risk içeren bazı seçenekler, risksiz durumlardan ayrılmaktadır. Örneğin, (400, 0,75; 300, 0,25) olarak ifade edilen bir seçenek doğal olarak 300 (TL) kesin kazanç (risksiz) ve (100, 0,75) riskli olasılık olarak ayrıştırılabilir. Buna benzer olarak, (-500, 0,30; -200, 0,50) olarak ifade edilen bir seçenek ise 200 (TL) kesin kayıp ve (-100, 0,30) riskli olasılık olarak ayrıştırılabilir.

İptal Etme: Önerilen seçeneklerdeki ortak öğelerin değerlendirme sürecinden kaldırılması anlamına gelen iptal etme, izolasyon etkisinin bir sonucudur. Daha açık bir şekilde, seçenekler arasında yaygın olan getiri ve olasılıkları her seçenekten çıkararak basitleştirilir (Durmuş, 2013:50).

Tercih sapmalarının çoğu olasılık düzeltmelerinin bir sonucudur. Örneğin, ayırma etkisine bağlı çoğu anlaşmazlık, ortak öğelerin iptalinin bir sonucudur. Basitleştirme tarafından açıklanan bazı tercihlerdeki geçişsizlikler, beklentiler arasındaki birkaç farkı ortadan kaldırır. Daha geniş olarak, seçenekler arasındaki tercih sırası içeriğe göre değişmez olmamalıdır. Çünkü aynı önerilen seçenek, içerikteki görünürlüğüne göre farklı şekilde düzeltiler (Durmuş, 2013:50).

1.2.2.2. Değer Fonksiyonu

BT'nin önemli teorilerinden bir tanesi, değerlerin dayanak noktası kişinin sahip olduğu varlıkların son durumu değil, kişinin servetindeki değişimdir. Bu varsayım, temel algı ve yargı prensipleriyle de uyumludur. Buradan hareketle, BT mutlak büyüklük yerine, değişim veya farklılıkların değerlendirilmesi üzerinde durmaktadır (Durmuş, 2013:52).

Beklenti Teorisi, fiziksel uyarıcılardaki değişim büyüklüğünün, duyuşsal ve algısal boyutta oluşturduğu psikolojik tepkilerin içbükey bir fonksiyonu olduğunu ifade etmektedir. Kazanç yönünden bakıldığında, 200\$ ile 300\$ arasındaki değer farkı, 1,200\$ ile 1,300\$ arasındaki değer farkından daha büyüktür. Benzer şekilde, kayıp yönünden 200\$ ile 300\$ arasındaki değer farkı da, 1,200\$ ile 1,300\$ arasındaki değer farkından daha büyüktür. Dolayısıyla, kişilerin servet değişimi için değer fonksiyonu, referans noktasının üstünde iç bükey altında ise sıklıkla dış bükey özelliğe sahiptir. Bu ise, genellikle kayıp ve kazançların büyüklükleri arttıkça, son değerlerinin düştüğü anlamına gelmektedir. Değer fonksiyonunun

şekline ilişkin bu hipotez, risksiz varlıklarda kazanç ve kayıplara ilişkin cevaplara ilişkindir (Durmuş, 2013:53).

1.2.2.3. Ağırlıklı Olasılık Fonksiyonu

Beklenti Teorisinde her bir sonucun değeri, bir karar ağırlığı $[\pi(p)]$ ile çarpılır. Ancak, Kahneman ve Tversky'e göre karar ağırlığı, Beklenti Fayda Teorisin de olduğu gibi olasılık değildir. Karar ağırlığı, olayın yalnızca algılanan olasılığını değil, bir olayın olasılığının seçeneğin cazibesi üzerindeki etkisini ölçer (Kahneman ve Tversky, 1979:280). Diğer bir ifadeyle, karar ağırlıkları bir getiriye oluşturan olayların arzulanan duruma yaptığı etkiyi ölçen bir ölçümdür (Abaan, 2002:223).

Bunun yanında, Kahneman ve Tversky (1979), çok düşük olasılıkların genellikle aşırı ağırlıklandırıldığını ifade etmektedir. Bu durum aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1.3:Çok Düşük Olasılık Ağırlıklandırılması (Kahneman ve Tversky, 1979:281)

Problem 7 N=72	A: (5) [%72]	(5,000*.0001) B: [%28]
Problem 8 N=72	A: (-5) [%17]	(-5,000*.0001) B: [%83]

Problem 7'de, insanların %72'si seçenek A'nın düşük olasılığını tercih eder. Bunun bir örneği loto oyunlarındaki bireylerin davranışlarıdır. Ancak, problem 8, insanların %83 seçenek B kesin kaybı tercih bu durumun bir örneği düşük olasılık büyük kayıplar ifade ve bu durumu ortadan kaldırmak için ödenen sigorta primleri olabilir. Burada, insanların sigorta primini ödemeye hazır olmasının nedeni ise, kayıplar için değer fonksiyonunun konveks olmasıdır (Durmuş, 2013:55).

1.3. Davranışsal Finansın Yapısal Özellikleri

Geleneksel finans teorileri davranışsal teoriler tarafından eleştirilmiştir. Bu eleştirilerin ilki, insan ekonomisi kavramıyla aynı olduğu düşünülen insanların, açık bir rasyonalite ile faydalarını en üst düzeye çıkaracak şekilde kararlar aldıkları teorisidir. Kuşkusuz, davranışının birçok faktörün etkisi altında olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu faktörlerin en önemlisi, bireyin kendisini yansıtan psikolojik faktörlerdir. Fakat finans biliminde, bireylerin davranışları uzun zamandır göz ardı edilmiştir (Van Der Sar, 2004).

Bireyi esas alan ve psikoloji biliminin karar almaya ilişkin bulgularıyla hareket eden davranışsal finans, tam bir rasyonellikten söz edilemeyeceği ve bireylerin kararlarında çoğu zaman rasyonellikten sapmalar olabileceğini ifade etmektedir. Bu saptamaların sonucu olarak, yatırımcılar ilgili enformasyon yerine söylentiler üzerine pozisyon almakta, finansal uzmanların tavsiyelerini izlemekte, çeşitlendirme yapmamakta, aktif olarak işlem yapmakta ve portföylerini değiştirmekte, kazanan hisseleri erken elden çıkarıp, kaybedenleri ise çok uzun süre elde tutmakta ve vergi sorumluluğunu arttırmakta, yatırım fonlarını alıp satarken aktif ve maliyetli olarak yapmakta ve hisse senedi fiyat hareketlerini ve diğer popüler modelleri takip etmektedirler (Durmuş, 2013:57).

1.3.1. Sınırlı Arbitraj

Davranışsal finans, geleneksel finans teorilerine karşıt olarak, gerçek dünyada arbitrajın riskli ve sınırlı olduğu varsayımını ileri sürer. Bu konuda Shleifer ve Summers (1990:20), piyasada iki farklı yatırımcının varlığından bahsetmektedir; arbitrajcılar ve diğer yatırımcılar. Arbitrajcılar, menkul kıymet getirisi ile ilgili tam olarak akılcı beklentilere sahip ve uzmanlık gücü yüksek kişiler olarak tanımlanırken diğer yatırımcılar ise, sistemik önyargılarla karşı karşıyadır ve riskli varlıkların gelecek fiyatları ile ilgili özel bilgiye sahip olduğuna ilişkin yanlış bir inancın içindedirler (De Long vd., 1989:7). Diğer taraftan, Barberis ve Thaler'e göre (2002:2) davranışsal finansın en büyük başarısı, rasyonel ve irrasyonel tüccarların karşılıklı etkileşimde olduğu bir ekonomide, akıldışılığın fiyat üzerindeki etkisinin önemli ve uzun süreli olduğuna dair yapılan teorik çalışmalardır. Bu çalışmalar ise, davranışsal finansın iki yapısından biri olan "sınırlı arbitraj" kavramı ile ilgilidir.

Davranışsal finans, sermaye piyasalarında risksiz ve maliyetsiz bir arbitraj imkânı olmadığını öne sürer. Barberis ve Thaler (2002), yanlış fiyatlama ortaya çıktığında ilgi çekici bir yatırım fırsatı ortaya çıktığı görüşüne karşı çıkmakta ve yanlış fiyatlamayı ortadan kaldırmak için oluşturulan stratejilerin riskli ve maliyetli olduğunu iddia etmektedirler. Bunun sonucu olarak, geleneksel anlayışta yanlış fiyatlama nedeniyle ortaya çıktığı iddia edilen fırsatlar, cazibesini kaybetmektedir. Buradan hareketle, bu türden fırsatların cazibesini kaybetmelerine neden olan risk ve maliyetler; temel risk, irrasyonel yatırımcı riski ve uygulama maliyetleri olarak sayılabilir.

1.3.1.1. Temel Risk

Temel risk, bir menkul kıymetin satın alınmasından sonra piyasaya yeni kötü bilginin gelmesi nedeniyle ortaya çıkan risk türüdür (Durmuş, 2013:59). Bir yandan hisse senedi alırken arbitraj işlemi yapan bir kişi, diğer yandan da diğer menkul kıymetleri satarak bir getiri elde etmeyi amaçlamaktadır. Geleneksel yaklaşımda, hatırlanacağı üzere bu menkul kıymetler birbirleriyle ikame edilebilir ve yatırımcı birbiriyle yakından ilişkili bu ürünlerin alım satımını yaparak temel riskten korunabilir. Ancak, gerçek dünyada birbirinin tam ikamesi olan ürünleri bulmak oldukça zordur ki bu temel riskin tam olarak ortadan kalkmasına mani olur (Lehner, 2004:9).

1.3.1.2. Bilinçsiz Yatırımcı Riski

İlk olarak De Long vd. (1990) ve daha sonra Shleifer ve Vishny (1997) tarafından ileri sürülmüş olan bilinçsiz yatırımcı riski ya da söylenti taciri riski, karamsar yatırımcıların gelecekle ilgili daha da karamsar olmaları nedeniyle yanlış fiyatlamanın kısa dönemde daha da kötüleşebileceğini ifade etmektedir (Herschberg, 2012:14). Başka bir deyişle, bilinçsiz yatırımcıların işlemleri nedeniyle, yanlış fiyatlama arbitrajcı için kısa vadede daha da kötüleşebilir. Arbitrajcı hisse senedi fiyatı kendini toplamadan satarsa bir kayıpla karşı karşıya gelecektir (Shleifer, 2000:28). Barberis ve Thaler'in (2002) örneğinde olduğu gibi, General Motors, Ford için mükemmel bir ikame olsa bile, karamsar yatırımcıların daha da karamsar olması nedeniyle, Ford'un hisse senedi fiyatı daha da düşebilir.

Söylenti tüccar riski, arbitrajcıların pozisyonlarını değiştirmeye zorlayarak büyük kayıplara yol açar. Bu nedenle, bugünün arbitrajcıların çoğu, kendi fonlarından ziyade başkalarının parasını yöneten kurumsal arbitrajcılardır. (Lehner, 2004:11). Shleifer ve Vishny (1997) bu durumu, beyin ile sermayenin ayrılması olarak açıklamıştır.

1.3.1.3. Senkronizasyon Riski ve Ertelenen Arbitraj

Senkronizasyon riski, bir arbitrajcının piyasada ortaya çıkan arbitraj fırsatlarına diğer arbitrajcıların bu fırsatları ne zaman değerlendireceğine ilişkin tereddüde düşmesini ifade eder (Abreu ve Brunnermeier, 2002:343). Gördüğümüz gibi, bu tür bir risk, bilinçsiz yatırımcıların faaliyetlerine değil, piyasadaki diğer arbitrajcıların kararlarındaki zamanlama konusundaki belirsizliğe bağlı değildir. Diğer bir deyişle, bilinçsiz yatırımcı riski fiyatları temel değerden daha da uzaklaştırırken, eşleşen riski ise, fiyat ayarlamalarının zamanlaması

ile ilişkilidir.

Abreu ve Brunnermeier (2002), eşleme riski ve stokta tutma maliyetlerinin birleşmesiyle arbitrajcılarının, arbitraj faaliyetlerini rötarlı olarak gerçekleştirdiklerini ileri sürmektedir. Bunun yanında, yanlış fiyatlama süresi, stok maliyetlerinin büyüklüğü, arbitrajcılar arasındaki görüşlerin farklılığı ve rasyonel yatırımcıların öğrenme kapasitelerine bağlı olarak artmaktadır. Yanlış fiyatlama ne kadar büyükse, her bir arbitrajcının bu bilgiye ışığında işlem yapma güdüsü de artacaktır.

1.3.1.4. Sınırlı Arbitraja İlişkin Kanıtlar

Prensip olarak, bir piyasada yanlış fiyatlama varsa o piyasada sınırlı arbitraj olduğuna dair kanıtlar var demektir. Şöyle ki, arbitraj sınırlı değilse, yanlış fiyatlama çok hızlı bir şekilde ortadan kalkacaktır. Ancak, yukarıda da açıklandığı üzere gerçek yaşamda durum bu şekilde değildir. Gerçek yaşamda neden arbitrajın sınırlı olduğuna dair örneklerle karşılaşabiliriz.

Sınırlı arbitrajın varlığına ilişkin kanıt, iştirak hisselerinin halka arzı sonrası oluşan fiyat dönüşümleridir. Örneğin, Mart 2000’de 3Com şirketi, Palm Inc. isimli bir iştirakindeki %5 oranındaki payını halka arz etmiş geri kalan %95 oranındaki hisseyi korumuştur. Halka arzdan sonra, 3Com hisseseine sahip bir yatırımcı dolaylı olarak 1,5 Palm hisseseine sahip olmuştur. 3Com, her 3Com hisseseine karşılık 1,5 Palm hissesi vermek suretiyle kalan hisseleri 9 ay içinde dağıtacağını duyurmuştur.

Halka arzdan sonraki ilk işlem gününün sonunda, Palm hisseleri 95\$’dan satılarak 142\$ seviyesinde olan 3Com hisselerinin değerine bir alt sınır oluşturmuştur. Gerçekte ise, 3Com’un fiyatı 81\$ seviyesinde olup, 3Com’un piyasa değeri konusunda Palm dışındaki işlerinin hisse başına -60\$ olduğu anlamına gelmektedir. Bu durum, kesin bir yanlış fiyatlama göstergesidir ve birkaç hafta sürmüştür. Bu durumdan faydalanmak için bir arbitrajcı bir adet 3Com hissesi alıp, 1,5 adet Palm hissesinde kısa pozisyon alabilir ve herhangi bir maliyet yüklenmeden 3Com’un duyurduğu dağılımı bekleyebilir. Bu strateji herhangi bir temel risk ve bilinçsiz yatırımcı riski yaratmamaktadır, buna rağmen yanlış fiyatlama devam etmiştir. Lamont ve Thaler (2003), bu olayı incelerken uygulama maliyetlerinin önemli bir rolü olduğunu savunmuştur. Palm hisse senedi borçlanarak kısa pozisyon almak isteyen yatırımcılara aracıları ya hisse senedinin olmadığını ifade etmişler ya da çok yüksek bir borçlanma fiyatı önermişlerdir. Piyasada oluşan bu bariyer yasal

nedenler dolayısıyla değil, piyasada kendiliğinden oluşmuştur. Palm hisse senetlerine olan talebin artması nedeniyle arz yetersiz kalmış ve bu nedenle arbitraj sınırlı kalmıştır (Durmuş, 2013:66).

Son olarak, sınırlı arbitraja ilişkin bu örneklerin tartışıldığı Chicago Üniversitesi seminerinde, katılımcılardan birisi verilen bu örnekleri “buz dağının tepesi” olarak nitelemiştir. Muhtemelen bu örneklerin nadir görülen durumlar olduğunu ifade eden katılımcıya karşı, diğer bir katılımcı ise verilen örneklerin bizzat “buz dağının kendisi” olduğunu ifade etmiştir (Durmuş, 2013:66).

1.3.2. Sınırlı Rasyonelite

Davranışsal finansın temel taşlarından ikincisi psikoloji bilimidir. Geleneksel finanstaki tam rasyonellik anlayışı davranışsal finasta yerini, psikoloji biliminin de yardımıyla, sınırlı rasyonellik anlayışına bırakmıştır. Buna ek olarak, Kahneman ve Tversky'nin öncülüğündeki birçok çalışma, geleneksel kuramların aksine, yatırımcıların karar alırken çoğu zaman rasyonellikten saptıklarını, bunun tesadüfi olmadığını ve bireylerin davranışlarının çoğunlukla birbiriyle paralellik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

1.3.2.1. Genel Olarak Hevristikler (Kısayollar) ve Yanılsamalar

Kahneman ve Tversky (1974), belirsizlik altında alınan birçok kararın inanca dayandığını ve bu kararlarda insanların karmaşık olayları değerlendirirken bazı kısayollar kullandığını ve böylece insanların karar verme sürecini kısalttığını iddia ediyorlar. Genellikle, bu basit stratejiler kullanışlı olmasına rağmen çoğu zaman bireyleri hatalara sürüklemektedir. Diğer taraftan, sezgisel yanılsama olarak da adlandırılan bu hataları, görsel yanılsamalarda olduğu gibi, ortadan kaldırmak kolay değildir (Kahneman ve Riepe, 1998:52).

Diğer taraftan, kısayollar, çok az düşünmeyi gerektirir. Kısayolun karşıtı olan sistematik düşünme ise, bir soruna çeşitli açılardan bakabilme, konuyla ilgili bilgileri toplayabilme ve değerlendirebilme ve çeşitli çözümlerin anlamını detaylı olarak ortaya koyabilmektir (Aranson, 1992:135). Bireylerin kısayollara başvurma nedenleri farklılıklar gösterebilir. Ancak, hevristikler sıklıkla zaman darlığı durumunda, aşırı bilgi nedeniyle bilgiyi tamamıyla işlemenin mümkün olmadığı durumlarda, karşılaşılan problemin önemsiz olduğu durumlarda ve karar vermede kullanılacak bilginin yetersiz olması durumunda

ortaya çıkmaktadır. Kahneman ve Tversky (1974), olasılık ve değerleri tahmin etmede üç temel kısayol üzerinde durmaktadır. Bunlar; 1) Var olma-bulunma (mevcudiyet), 2) Temsiliyet, 3) Çıpalama ve Düzeltme kısayollarıdır.

Bilişsel önyargılar (yanılsamalar) ise, bireylerin rasyonellikten şaşırtıcı bir şekilde ayrılmalar gösterdiği durumlar olarak tanımlanmaktadır (Döm, 2003:60). Önyargıların çok çeşitli nedenleri mevcut olsa da genel olarak bireylerin karar verme durumunda karşılaştıkları güçlükleri çabuk çözümlenme konusunda ısrarcı olmaları temel neden olarak gösterilebilir. Hanson ve Kysar'a göre (1999) bilişsel önyargılar, eğitim ve zekâya bağlı olmayıp, toplumun tüm kesimlerinde görülen bir durumdur. Psikoloji alanında oldukça fazla sayıda yanılsama olduğuna ilişkin kanıtlar mevcuttur. Bu bölümün devamında, kısayollar ve ekonomi ile ilişkili olan bilişsel yanılsamalar genel olarak açıklanacaktır.

1.3.2.2. Var Olma-Bulunma (Mevcudiyet)

Bireyler, bir olayın meydana gelme olasılığına karar verirken aynı olayla ilgili geçmiş deneyimlerinden yararlanırlar. Başka bir deyişle, insan beyni bir problemle karşılaştığında, problemle ilgili bilgileri aklında kaldığı kadar hatırlamaya ve sorunu çözmeye çalışır. Aslında, burada bireyin hafızası ön plana çıkıyor ve analiz sürecini etkilemektedir. Eğer meydana gelen olaya kişinin hafızasında bilgi varsa, birey olayın meydana gelme olasılığına daha fazla ağırlık vermekte; bununla birlikte, olayınla ilgili hafızasında hiçbir bilgi yoksa daha düşük bir ağırlık verir. Tversky ve Kahneman (1974:1127) bu durumu “var olma-bulunma” ya da “mevcudiyet” kısayolu olarak tanımlamaktadır.

Mevcudiyet kısayoluna neden olan olaylar şu başlıklar altında toplanabilir (Rabin, 2004):

- Olayın güncel olması,
- Olayın duygusal ve dramatik olması,
- Sık tekrarlanan olaylardan kaynaklanan aşinalık,
- Olayın sıra dışı olması veya medyada sıkça yer alması,
- Olayın bireyin zihnindeki mevcut bilgiyi desteklediği gerçeği,

- Olay olağanüstü bir olay olması

Mevcudiyet kısayolu, finansal piyasalarda yatırım yapan bireyleri etkilemektedir. Örneğin Shefrin ve Statman'a göre (2011:15), yatırımcılar genellikle hafızalarında sahip oldukları bilgilere daha fazla ağırlık verirler ve mevcudiyet kısayoluna tabi tutulurlar. Bu, bilgiye aşına oldukları ve kolay erişebildikleri için olabilir. Bununla birlikte, hafızalarında bulunan bilgiler çeşitli nedenlerle gerçeği yansıtmayabilir.

1.3.2.3. Çıpalama ve Düzeltme

Çıpalama, gelecekteki kararlar için bir referans noktası olarak kullanılan doğru veya yanlış inançlardır (Ricciardi ve Simon, 2001:25). Şöyle ki, öncelikle bireyler kendilerine başlangıç referans noktası seçmekte daha sonra bu referans noktasına göre nihai cevabını yavaşça düzeltme yaparak şekillendirmektedir.

Yatırımcılar da, yeni bir yatırım alternatifiyle karşılaştıklarında, mevcut yatırımlarına tutunmayı tercih etmektedirler (Baker ve Nofsinger, 2002:105). Bunun nedeni, bireylerin Beklenti Teorisini açıklarken ifade edildiği gibi kayıplardan kaçınmaları, başka bir deyişle bireylerin kazançlardaki artışlardan ziyade azalmaya daha duyarlı olma eğilimindedirler (Bernartzi ve Thaler, 1995:73). Buna göre, aynı tutardaki bir paranın kaybedilmesi durumunda duyulan üzüntü, kazanımından elde edilen hazdan daha fazla olmakta, dolayısıyla bireyler kayıptan kaçınan bir tutum sergilemektedir.

Çıpalama kısayolu ile tutuculuk ve bunların sonucunda oluşan düşük reaksiyon arasında yakın bir ilişki mevcuttur. Tutuculuk olgusunu ortaya atan Edwards'a (1968) göre, insanların yeni gerçekler karşısında inançlarını değiştirmeleri uzun zaman alıyor. Bu normalde insanların olaylara sıkıştığı anlamına gelir (Ritter, 2003:5). İnsanlar, özellikle kısa vadede oluşmakta olan değişimleri ve yeni bilgilere karşın, çıpalama kısayolunun etkisiyle tutucu davranıp "düşük reaksiyon" vermektedir.

1.3.2.4. Temsiliyet

Temsiliyet, basmakalıplara dayanan bir kararlar bütünüdür (Baker ve Nofsinger, 2002:100). Diğer bir anlatımla, bir şeyin olasılığını belirgin bir stereotipi ne kadar karşıladığı ya da temsil ettiğine göre yargılama stratejisidir (Döm, 2003:48). Kahneman ve Tversky (1974), temsiliyet kısayolunu, Küçük Sayılar Kuralı (KSK) ile ilişkilendirmiştir. İlk olarak, Kahneman ve Tversky (1971) tarafından türetilen KSK, insanların küçük bir

gruptaki olasılık dağılımını abartarak, kümedeki bütün olasılık dağılımına benzettiğini ifade etmektedir (Rabin, 2000:5). Bu durum, insanların küçük örneklemin tüm nüfustaki temsili olduğu sonucuna varmalarına neden olmaktadır.

Diğer taraftan, temsiliyet kısayoluna bağlılık insanların bazı durumlarda Bayes Kuralını ihlal etmelerine neden olmaktadır (Kahneman ve Tversky, 1973). Örneğin, İnsanlar genellikle gelecekte belirsizlik içeren olayları tahmin ederken geçmiş verilerin kısa bir tarihine bakar ve bu verilerin tesadüfen ortaya çıkmış olabileceğini not etmezler (Shleifer, 2000:11). Başka bir ifadeyle, İnsanlar temsil kısayoluna aşırı ağırlık verirler ve öncül oranlarını reddederler (Tversky ve Kahneman, 1974:1125).

1.3.2.5. Aşırı Güven

Bilişsel psikoloji üzerine yapılan birçok çalışma, bireylerin kendilerini olduğundan daha fazla yetenekli kabul ettiklerini ortaya çıkarmıştır. Böyle bir durumda psikologlar, insanların bilgilerini fazla tahmin ettiklerini, riskleri az tahmin ettiklerini ve olayları kontrol etme yeteneklerini fazla tahmin ettiklerini belirtmektedir. (Nofsinger, 2001:13). Belsky ve Gilovich (1999) bu durumu, “ego tuzağı” olarak adlandırmaktadır. Kişilerin aşırı güvenine ilişkin en çarpıcı örnek, otomobil sürücülerine yapılan deneydir.

Aşırı güven kavramı, kişilerde kendini kandırma olarak görülür (Hirsleifer, 2001:16). Bunun nedeni, insanların sahip oldukları bilgilerin gerçekte olduğundan daha doğru olduğunu kabul etmeleridir. Bu nedenle, bu düşünce tarzı, insanların ortalamadan daha akıllı, daha iyi ve daha yetenekli olduklarını düşünmelerine yol açar. Öte yandan, aşırı güven, kendi kendine yapılan bir önyargıdan da kaynaklanabilir. Çünkü Miller ve Ross’un (1975) da ifade ettiği gibi, insanlar aldıkları kararlar sonrasında oluşan iyi sonuçları kendilerine mal etme, kötü sonuçları ise dışsal koşullara bağlama eğiliminde olmaktadır.

Bilgi yanılsaması, insanların daha fazla bilgiyi öğrenerek tahminlerinin doğruluğunun artacağına inanmasıdır (Nofsinger, 2001:14). Bir konuda edinilen fazla bilgi her zaman doğru sonuçlar üretmeyebilir. Bu durum üç nedenden kaynaklanabilir (Nofsinger, 2001:15):

- Bazı bilgiler, tahmin etmeye yardımcı olmadığı gibi hatta yanlış yönlendirmeye bile sebep olabilir.
- Çoğu insan bilgiyi yorumlama hususunda gerekli eğitim, tecrübe veya yeteneklere

sahip olmayabilir.

- İnsanlar yeni bilgiyi, önceki inançlarını doğrulama yönünde yorumlama eğilimindedir.

Aşırı güven önyargısının temel göstergelerinden biri, insanların iyimser olma eğilimidir. İyimserlik, insanların kendi risklerinin kendileriyle aynı yaş ve pozisyondaki diğerlerinden daha düşük olduğunu düşünme eğilimidir (Weinstein, 1980:806). Başka bir deyişle, insanlar gelecekte olumsuz olaylara ortalamadan daha az maruz kalma olasılığının düşük olduğuna inanırlar, ancak olumlu olayların onlara ortalamadan daha fazla olma olasılığı daha yüksektir (Haris ve Hahn, 2011:135). Buna göre, insanlar hastalık, otomobil kazaları veya suça karışma gibi birçok olumsuz olay açısından aynı yaş ve pozisyondaki diğerlerine göre daha az risk altında olduklarına inanıyorlar (Robertson, 1977; Weinstein, 1980).

2. BÖLÜM

2. MENKUL KIYMET ANALİZİ

Yakın zamanda, yatırım yapmak isteyen bireylerin varlık ediminde kullanmakta olduğu iki analiz çeşidi vardır. Bunların birincisi, firmayla alakalı halka açıklanan gerek finansal tablolarından gerekse bu tabloların uzantısı olan bilgilerden faydalanarak firmanın değerinin belirlemeye çalışıldığı temel analizdir. Bu analiz çeşidinde, küresel ve yerel durumların yanında firmayla alakalı olan yönetsel ve mali koşullar da analiz edilir. Varlık ediniminde kullanılan ikinci yöntem ise, finansal varlıklara ilişkin daha önceden piyasalarda gerçekleşmiş alım-satım fiyatlarının grafik olarak kayıt edilmesi ve geçmişe ait olan verilerden gelecekteki muhtemel trendi tahmin etmeye çalışıldığı teknik analiz yöntemidir. Bu analiz çeşidinde, yatırımcı finansal varlığa ilişkin en düşük ve en yüksek fiyatlar, kapanış fiyatı, işlem miktarı, sözleşme sayıları vb. verilere bakılarak, geleceğe yönelik tahminde bulunmaya çalışır.

2.1. Temel Analiz

Temel analiz, firmanın halka açıklanan finansal tablolarından ve finansal yansıması olabilecek bilgilerden faydalanılarak bir firmanın değerinin araştırılmasıdır. Temel analizde, yatırım öncesi stokun değerini gösteren temel unsurlar araştırılmaktadır. Şirketin finansal yapısı, karlılığı, büyüklüğü, içinde bulunduğu sektörün özellikleri, genel ekonomik makro göstergelerin şirketin performansı üzerindeki etkileri analiz edilerek hisse senedi değeri belirlenir. Bu nedenle, temel analize ilgi duyan bireylerin ülke ekonomisini, döviz hareketlerini, şirketin bulunduğu sektörün durumunu, pazar payını, gelir tablolarını ve bilançolarını incelemek, şirketin stokunun gerçek değerini belirlemek önemlidir (Üstünel, 2000:7).

Temel analizin başlangıç noktası ekonomik analizdir. Bunun nedeni, menkul kıymet fiyatlarının uluslararası ekonomik durumlardaki değişikliklere karşı çok hassas olmasıdır. Buna ek olarak, yatırımcıların mevcut ekonomik yapıyı iyi incelemeleri ve ekonomi hakkında doğru tahminler yapmaları hayati önem taşımaktadır. Ülke ekonomisindeki akış, şirketlerin kapasite kullanım oranlarını, karlılığını ve verimliliğini arttırarak sonuçta hisse senetlerinin değerini arttırmaktadır. Bunun zıttı olarak, ekonomik küçülme dönemlerinde, şirketin karlılığı azalacak ve hisse senedi fiyatları düşerken faiz oranları artabilir. (Bolak,

1991:189).

Temel analizin ikinci aşaması olan sektör veya endüstri analizi, işletmenin bulunduğu sektörün incelenmesini oluşturacaktır. Bu analizlerin amacı, hangi sektörün veya sektörlerin daha karlı olduğunu belirlemektir. Burada Sanayi şubesinin ekonomik duruma duyarlılığı ölçülür.

Sektör analizi yapılırken, sektörün hayat seyri, sektörün ekonomik konjonktürle ilişkisi, sektörün gelişmiş dönemlerdeki durumu, sektördeki ürünlerin sürekliliği, sektörün rekabet koşulları, sektördeki devlet müdahaleleri, ekonomideki yapısal değişiklikler, sektörün girdi kaynakları ayrıntısıyla incelenir.

Temel analizin son aşaması, hisse senedinin ait olduğu firma analizidir. Şirket analizinde bir yandan şirketle ilgili niteliksel veriler, diğer yandan niceliksel veriler incelenmektedir. Hem niteliksel hem de niceliksel veriler doğrultusunda, şirketin geçmiş durumu belirlenirken, gelecekteki durumu tahmin edilmektedir.

2.2. Teknik Analiz

Teknik analiz, herhangi bir hisse senedinin endeks, mal, döviz kuru ya da vadeli işlem sözleşmesinin, daha önce piyasada gerçekleşmiş alım-satım fiyatlarının genellikle grafiksel kayıt edilmesi ve geçmişe ait olan bu verilerden gelecekte öngörülen trendi tahmin etme aracıdır.

Teknik analizde, geçmiş fiyat hareketleri geleceğe ilişkin tahminlerde kullanılabilir en iyi göstergedir. Buna göre, makro değişkenlerin belirlediği piyasa koşullarının zaten arz – talep dengesiyle fiyatlara ve işlem hacmine yansıdığı dolayısıyla oluşan fiyat ve işlem hacminin pazar psikolojisini de içinde barındırdığı ve bu nedenle temel karar ölçütünün geçmişte yaşanan fiyat hareketleri olması gerektiği, ayrıca yatırımcılarda temel analize gerek olmadığı düşüncesi hâkimdir (Özdil ve Yılmaz, 2006:216). Dolayısıyla, teknik analizin temelinde, geçmişte yaşanan piyasa hareketleri referans niteliğindedir.

Dow teorisine göre, zaman içindeki hisse senetlerinden elde edilen kazanç, kimsenin yönlendiremeyeceği denge fiyatlarına bağlıdır. Fiyatlar her zaman denge fiyatından sapacak ve teknik analizdeki bilgilerin aynı zaman diliminde herkese ulaşmaması, yatırımcıların risk alma düzeylerinin farklı olması ve psikolojik durumlar gibi nedenlerden dolayı dalgalanacaktır. Bu dalgalanmanın sürekli olmasının nedeni,

gelecekte beklenenler ve gelecekte belirsizlik faktörleri altında yatmaktadır. Fiyatlar kısa sürede dalgalanırken, uzun vadede denge fiyatları doğrultusunda bir eğilim kazanacaklardır (Karan, 2001:502).

Hisse senetlerinin arz ve talebini belirlemek için kullanılan bir çok araç vardır bunlar trend analizleri formasyon analizleri, indikatör analizleri, çubuk grafikler, fibbonachi sayıları, Elliot'un dalga teorisi, nokta ve şekil grafikleri, güven indeksleri hareketli ortalama trend doğruları ve diğerleridir. Hisse senetlerinin gelecek fiyatlarını teknik analiz yöntemi ile tahmin ederken bu araçlardan sadece birini incelemek yetersiz kalmakta birkaç tanesini incelemek teknik analistin daha doğru bir sonuca ulaşmasını sağlamaktadır.

2.2.1. Trend Analizleri

Görsel analizdeki birincil görevimiz eğilimi incelemek olduğundan, trendin ne olduğunu açıklamamız gerekir. En basit anlamda, eğilim pazarın gidiş yönünü temsil eder (Murphy, 1998:32).

Talep arzdan daha yüksek olduğunda, fiyatın yükselme eğilimi, yükselen eğilim veya boğa piyasası ifadesi ile açıklanmaktadır. Hisse senedi piyasasında hisse çoğunluğu boğa piyasasının hüküm sürdüğü dönemlerde işlem hızlı yükselir. Yükselen eğilim piyasadaki alıcılar tarafından hâkimdir. Yükselen eğilimin özelliği, aynı eğilimi oluşturan üst tepe dönüşlerinin bir öncekinden daha yüksek olmasıdır. Alt noktalar önceki alt noktalardan daha yüksektir. Bu ayı pazarının sembolüdür.

Trend analizi ile ilgili bir diğer önemli nokta da destek ve direnç noktalarıdır. Destek geçmişte en düşük fiyat noktasıdır. Analistler genellikle bir destek seviyesinden geri dönen fiyatlar hakkında konuşurlar, anlatmak istedikleri, geçen hafta, geçen ay veya geçen yıl oluşan bir önceki en düşük nokta anlamına gelir. Desteğin her zaman pazarın altında olduğuna dikkat edilmelidir. Piyasa destek seviyesinin altına kapanırsa düşüş eğilimi başlamıştır. Fiyatlar bu destek seviyesinden geri dönerse, genellikle düşüş eğiliminin sona erdiği ve fiyatların dibe düştüğü ilk sinyaldir.

Direnç, yükselen fiyatın belli bir seviyeye gelip, daha yukarı çıkamaması ve o seviyede arz ile karşılaşmasıdır. Başka bir ifadeyle direnç piyasanın yukarısında bir engeldir. Destek ve direnç, kısaca arz ve talebin dengelendiği bölgelerdir. Fiyatların

belli yerlerde oyalanması bu seviyelerin hiç geçilemeyeceği anlamına gelmez. Aksine, destek ve direnç bölgelerinde fiyatların takılacak ve bir süre sonra yönlerini değiştireceklerdir.

2.2.2. Formasyonlar

Teknik analistler, eski verilerden elde ettikleri yön değiştirmelere, grafiklerden örnekler bulmuşlar ve zaman içerisinde bunların doğruluğunu kabul etmişlerdir.

Teknik analistler birçok formasyondan faydalanarak hisse senedinin gelecekteki fiyatlarını belirlemeye yönelik tahminde bulunmaktadır. Bu çalışmada, formasyonlardan en sık rastlananları açıklanacaktır. Bu formasyonlar, omuz baş omuz formasyonu, çanak formasyonu, üçgen formasyonları ve bayrak formasyonudur.

Omuz baş omuz formasyonu, yükselen bir trendin ivme kazanması sonucu hisseye takibi başlar. Ardından, kârlarını realize etmeye çalışan yatırımcıların satışları ve talebin azalması sonucu çıkış hızı azalır. Fiyatlar bir süre yatay seyrettikten sonra gerilemeye başlar ki bu durum “Sol omuz” durumunun oluşmaya başlamasını ifade eder. Çıkış esnasında görülen yoğun işlem hacmi artık göreceli olarak azalmıştır. Fiyatlar bir süre daha geriledikten sonra tekrar bir talep oluşur. Bu talep ralli başlangıcında alış gerçekleştiremeyip, mevcut durumu tekrar alım fırsatı olarak değerlendiren yatırımcıların da desteği ile fiyatları bir önceki tepeden daha yukarılarda bir yerlere taşır. Ancak, bu yeni talep geçicidir ve kısa sürer. Sol omuzun oluşumu sırasında satış fırsatını kaçıran yatırımcılar tarafından gerçekleştirilen satışlarla fiyatların yükselişi engellenir ve düşmeye başlayan fiyatlar “baş” kısmını oluşturur. Bu bölgenin oluşumu sırasında işlem hacmi maksimum fiyat seviyelerinde, sol omuzdakinden daha düşük düzeylerde gerçekleşir. Fiyatların sol omuzun zirve seviyelerinden daha düşük seviyelerde gerçekleşmesi ile baş oluşumu tamamlanır. Sol omuz ile başın sonuçlandığı dipler arasındaki hatta “boyun çizgisi” denir ve bu nokta bir sonraki aşamada kritik destek seviyesidir (İpeksüner, 2009:32).

Bu aşama genelde bir tepki aşaması niteliğindedir. Bir önceki aşamaya nazaran çok düşük bir işlem hacmi ile gerçekleşen bu çıkış genelde sol omuz seviyelerinde son bulur. Hiçbir zaman baş seviyelerine ulaşamayan fiyatlar gerilemeye başlar ve boyun çizgisi seviyelerine ulaşır. Bu aşama “sağ omuz” oluşumudur.

Omuz Baş Omuz Formasyonu Grafik 2.1.’de gösterilmektedir.

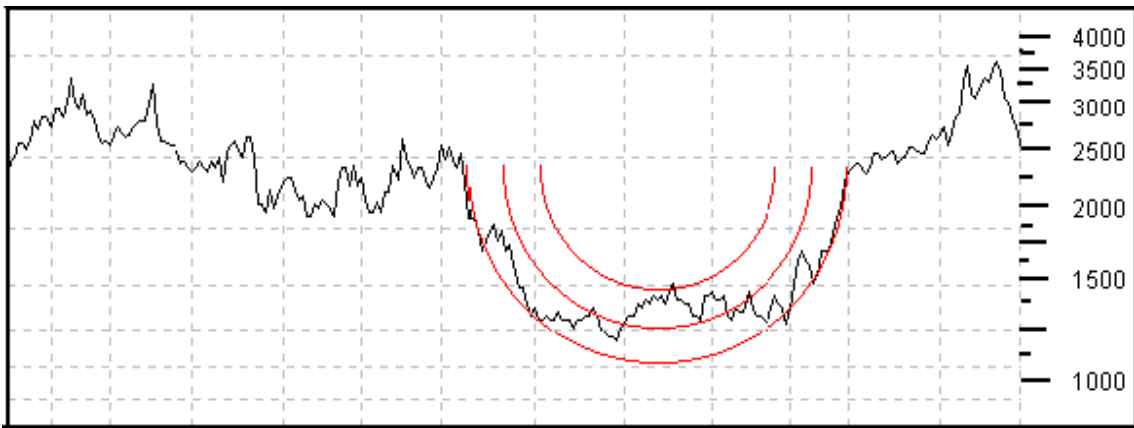

Kaynak: <http://analiz.ibsyazilim.com/egitim/ff02.html> Erişim tarihi.25.04.2018.

Grafik 2.1. Omuz Baş Omuz Formasyonu

Çanak formasyonunun oluşumunda belirli bir düşüş sürecini tamamlayan fiyatlar dip oluşumu sırasında uzun bir süre dar alanda hareket etmektedir. Bununla beraber işlem büyüklüğü de geriye giderek çanağın dip noktasında en az seviyesine ulaşmakta ve bu yatay seyir aylar sürebilmektedir. İşlem büyüklüğü artık çok zayıf bir halde olup; bu zaman içerisinde arz edenler ile talep edenler arasında bir çekişme başlamış olmaktadır. Arz ve talep arasındaki denge talep lehine gelişmeye başladığı sürede fiyatlar hafif yükselmeye başlamakta; fiyatların yükselmeye başladığını gözlemleyen diğer yatırımcıların da ilgi göstermesi ile çıkış ivme kazanmaktadır.

Çanak Formasyonu Grafik 2.2.'de gösterilmektedir.

Kaynak: <http://analiz.ibsyazilim.com/egitim/ff02.html> Erişim tarihi.25.04.2018

Grafik 2.2. Çanak Formasyonu

Simetrik üçgen şeklinde, her zirve bir öncekine göre daha alt düzeyde her dip de bir öncekine göre daha üst düzeyde oluşmaktadır. Dolayısı ile tepelerden gelen çizgi negatif eğimli iken, dipleri birleştiren çizgi de pozitif eğimli olmaktadır. Bu formasyon da kopma hangi yönde gerçekleşirse gerçekleşsin fiyatlar üçgenin ilk tepesi ile ilk dibi arasındaki mesafe kadar küçük bir hedef ile yol almaktadır. Bu mesafeye ulaşmadan fiyatların geri dönmesi formasyonun başarısızlığı anlamına gelmekte ve tutulan pozisyonların ters işlem ile kapatılması gerekmektedir.

Simetrik Üçgen Formasyonu Grafik 2.3.'de gösterilmektedir.

Kaynak: <http://analiz.ibsyazilim.com/egitim/ff02.html> Erişim tarihi.25.04.2018

Grafik 2.3. Simetrik Üçgen Formasyonu

Bayrak formasyonu ise, ismini bayrağa benzeyen şeklinden almakta ve fiyatların eğilim doğrultusunda yaptıkları hızlı ve kesin yükseliş veya düşüş sırasındaki kısa süreli bir duraklamayı ifade etmektedir. Bayrak Formasyonları genellikle spekülâtif hareketler gösteren hisse senetlerinde çokça gözlenmektedir.

Fiyatların hızla bir yönde ilerlemesi sırasında işlem hacminin de desteği ile fiyatlar sürekli en yüksek seviyelerde günü sonlandırmakta; bu oluşan duruma bayrağın direği denmektedir. Kârını maksimize etmek isteyen yatırımcılar tarafından fiyatlardaki artış kesilmekte ve fiyatlar yatay bir pozisyonda seyretmeye başlamaktadır. Yatay dalgalanmalar sonucu oluşan bu dinlenme aşaması şekil olarak dikdörtgen formasyona benzemekte ve paralel kenara benzeyen bayrak formasyonunu oluşturmaktadır. Formasyonun tamamlanmasıyla birlikte fiyatlar yine trend yönünde kırılarak hareketlerine devam etmektedirler.

Bayrak Formasyonu Grafik 2.4.'de gösterilmektedir.

Kaynak: <http://analiz.ibsyazilim.com/egitim/ff02.html> Erişim tarihi.25.04.2018.

Grafik 2.4. Bayrak Formasyonu

2.2.3. İndikatörler (Göstergeler) ile Analiz

Teknik analizle uğraşan kişiler borsada al-sat işlemlerinde kullandıkları araçlardan bir tanesi de göstergelerdir. Teknik analiz yaparken kullandıkları birden fazla göstergeler bulunmaktadır. Çalışmamızın bu aşamasında en çok kullanılan göstergeler anlatılmaya çalışılacaktır. Bunlar; momentum, relatif güç endeksi, stokastik gösterge, bollinger bandı ve macd'dır.

Momentum, belirli bir süre içinde stokun gücünün bir göstergesi olduğu için dikkatle incelenmelidir. Havaya bir taş atarsınız, taş yükselir ve yükselir, bir noktada hızı düşer ve bir noktada hızı sıfır olur ve sonra ters hareketle ve ters yönde azalmaya başlar. Bu benzetme doğrultusunda, hisse senedinin fiyat oranlarını bir gün önce çizerek hisse senedinin eğiliminin gücünün azalıp azalmadığını görmek mümkündür. Bu gösterge kısa süreli hareketlerin çalışmasında kullanılır (Karan, 2001:519).

Relatif güç göstergesi, hisse senedinin kendi içindeki geçmişte yükseldiği günlerle düştüğü günleri karşılaştırarak ortaya çıkarmaya yarayan bir göstergedir. Göstergenin 70'i aşması aşırı alım yapıldığını, 30'un altına düşmesi hisselerin aşırı satıldığını gösterir. Kısa vadede trendlerdeki değişimi sağlıklı gösteren bir teknik analiz gösterge aracıdır. Fiyatlardaki değişmelerin bu gösterge tarafından desteklenmesi beklenmektedir. Aksi durumda, fiyatların gitmekte olduğu yönün değişebileceği

varsayılmaktadır (Karan, 2001:520).

MACD ise, iki hareketli ortalama arasındaki ilişkiyi gösteren, trend izleyen bir göstergedir. MACD, 26 ve 12 günlük hareketli ortalamaların farkıdır. MACD, işlem genişliği uzun dönem piyasalarda daha etkili sonuçlar verir.

3. BÖLÜM

3. TEKNİK ANALİZİN YATIRIMCI DAVRANIŞLARINA ETKİLERİ; YANILSAMALAR BİR YÖNLENDİRME Mİ? UYGULAMASI

Yakın zamanda, finans piyasalarında verilerinden yararlanmak, belirli bilgi düzeyine ulaşmak, yeterli risk çözümlene imkânı ve farkındalık gerektirmektedir. Finans piyasalarında işlemlerini gerçekleştiren yatırımcıların geleneksel finansın gelecekteki piyasa saptamaları doğrultusunda gerçek dışı davranış göstermediği yadsınamaz bir gerçektir. Yatırımcı hareketlerinde gözlenen yanılsamalar, verilecek yatırım kararlarının ne kadar etkili olacağı sorununun da yanında getirmektedir. Yapılan çalışmalar, kararların etkinliğini sorgulamış ve yanılsamaların yatırımcı kararlarını olumsuz etkilediği konusunda oldukça önemli sonuçlara ulaşılmıştır.

3.1. Çalışmanın Amacı

Yakın zamanda finans piyasalarının ürün yelpazesinin zamanla çok fazla genişlemesi ile piyasaların hızlı bir şekilde karmaşıklaşması, finans olgusunun önemini bu paralelde arttırmaktadır. Finansal piyasalarda alım satım gerçekleştiren kişilerin, gerçekleştirdikleri alım satıma ilişkin bilgilerinin olması, piyasanın durumu daha iyi analiz etmelerine, daha düzgün kararlar almalarına ve daha yüksek kazanç sağlamalarına neden olmaktadır.

Çalışma kapsamının da gözlemlenen yatırımcılardan çıkan bulgular ışığında, Türkiye'deki teknik analistlerin karar verme davranışlarının belirlenmesine ve bunun sonucunda kararların etkinliğinin nasıl artırılabilirliği konusunda yol gösterecektir.

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında, bu çalışmanın temel amacı; Türkiye'deki yatırımcıların teknik analiz kullanarak yaptıkları yatırımla yanılsamalara düşmekte midir? Ayrıca "Yanılsamalar ile yatırımcı yönlendirilebilir mi?" sorularının cevapları aranmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı doğrultusunda hipotezler test edilecektir.

3.2. Araştırma Hipotezleri

H1: Davranışsal finanstaki yanılsamaların büyük bir bölümü teknik analizden

kaynaklanmaktadır.

H2: Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılsamaya düşmektedir.

H3: Formasyonları kullanan yatırımcı yanılsamaya düşmektedir.

3.3. Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada, araştırma verileri rassal olmayan şekilde seçilip deney ve yüz yüze görüşme yöntemleri kullanılmıştır. Teknik analiz ile yanılsamalar ilişkisini durumunu belirlemek için tezin teorik kısmını destekleyecek olan araştırma, teknik analiz ile yanılsamalar arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik bir çalışmadır. Araştırmada hisse senetleri belirlenirken geçmişteki hazır veriden yararlanmış elde edilen verilerle gözlem yapma ve deney metotları uygulanmıştır. Teknik analiz uzmanlarına hisse senetleri gösterildiğinde ve gerekli işlemlerin yapılması istendikten sonra hisse senedini almak mı istiyorlar veyahut elindeyse satmak mı istediğinin cevapları aranmıştır ayrıca hisse senetlerinin gideceği yönün ne olacağının belirtmeleri istenmiştir.

Araştırmada teknik analistlere gösterilecek olan hisse senetleri borsa da işlem görmekte ve piyasa değeri/defter değeri oranı üzerinden sıralanmıştır. Bunun sonrasında 2017 tarihinin içerisinde uygun olan tarihler seçilip sinyal olan hisse senedindeki al-sat durumundan normal ve tuzak olarak hisse senetleri belirlenmiştir. Hisse senetleri dört ayrı gruba bölünmüş olup bu gruplarda 20 normal ve 20 tuzak toplam 40 hisse senedi 20 farklı teknik analist uzmanına 5 normal ve 5 tuzak şeklinde gösterilmiştir. Hisse senetlerinin tarihleri 2017'deki herhangi farklı farklı tarihlerden bir yıl öncesine kadar olup teknik analist uzmanı yatırımcılara gözlem yoluyla grafikler gösterilmiştir. Teknik analist uzmanı kişilerin bu hisse senetleri incelerken hangi yanılsamalara düştükleri bulgular ve değerlendirmeler bölümünde anlatılacaktır.

3.4. Bulgular Ve Değerlendirmeler

Bu bölümde, çalışmaya katılan yatırımcıların hisse senetlerine ile ilgili tutumları ve bu hisse senetlerinin grafikleri ile alakalı bulgular sunulmaktadır. Daha sonra, gösterilen grafiklerde tuzaklara düşüp düşmedikleri ve bunun sonucunda yanılsamaların olup olmadığından bahsedilecektir. Yatırımcılar 15 yıldır teknik analizle ilgilendiklerini ve bu konuyla ilgili sektör de çalıştıklarını belirtmişlerdir.

3.4.1. Denek1 Hisse Senetleri Bulguları

Denek1'e gösterilen grafikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.1. Denek1 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADEL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ALARK(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BANVT(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
EGCYO(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KONYA(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
METRO(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
MRDIN(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
SAMAT(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TAVHL(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
USAK(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek1 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 3'ünde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek1'le yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.1. Adel Hisse Senedi

- Adel kalemcilik: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, emtia kanalı endeksi(cci) ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi

yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden yola çıkarak bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.2. Alarko Hisse Senedi

- Alarko holding: Bu hisse senedi 03.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.3. Banvit Hisse Senedi

• Banvit: Bu hisse senedi 27.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.4. Egcyo Hisse Senedi

• Egcyo: Bu hisse senedi 19.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.5. Konya Hisse Senedi

- Konya çimento: Bu hisse senedi 03.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirlemesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.6. Metro Hisse Senedi

• Metro: Bu hisse senedi 22.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde simetrik üçgen ve takoz formasyonu, emtia kanalı endeksi(cci), on balance volüme ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.7. Mrdin Hisse Senedi

- Mardin çimento: Bu hisse senedi 28.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde dikdörtgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), macd ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.8. Samat Hisse Senedi

- Saray matbaacılık: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.9. Tavhl Hisse Senedi

- Tavhl: Bu hisse senedi 09.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.10. Usak Hisse Senedi

• Uşak seramik: Bu hisse senedi 07.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 7 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 2 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

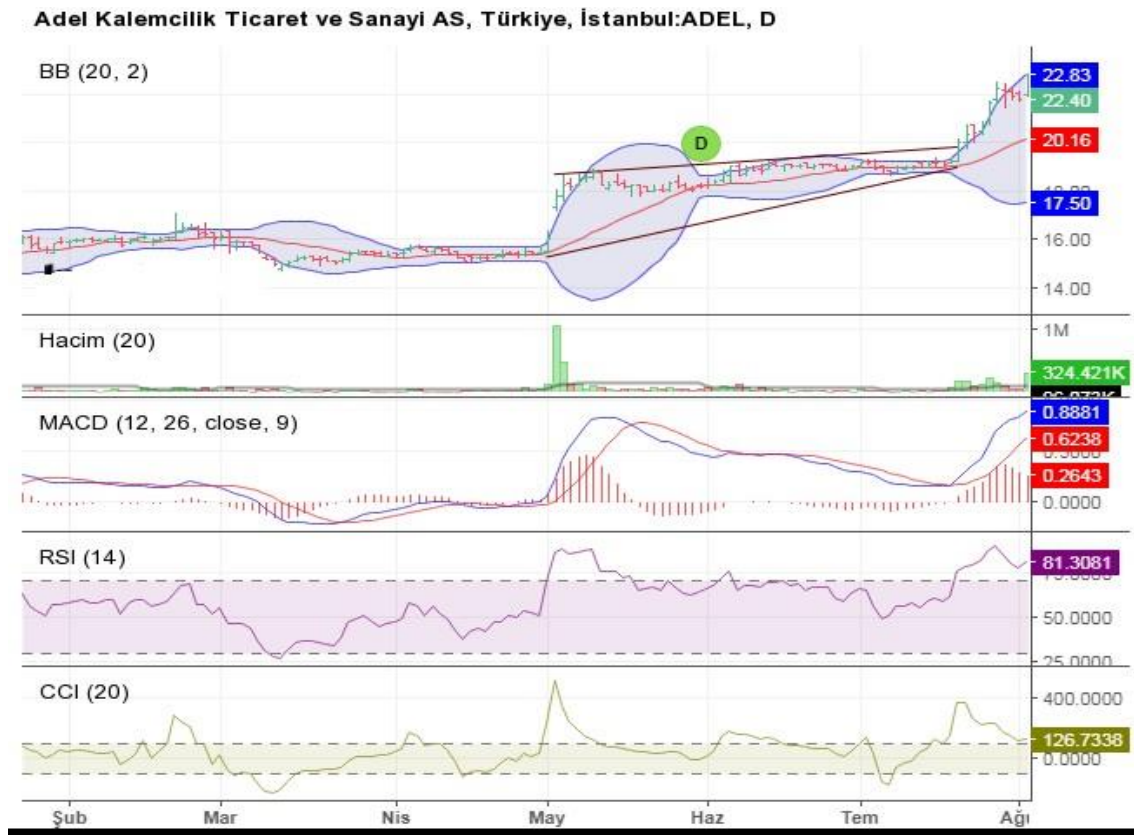
3.4.2. Denek2 Hisse Senetleri Bulguları

Denek2'ye gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.2. Denek2 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADEL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
BLCYT(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
BRMEN(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KORDS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
LINK(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ODAS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
OSTIM(t)	Kullandı	Kullandı		Tuzak var
SRVGY(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
TSKB(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TURGG(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek2 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 2 tanesinde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek2 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.11. Adel Hisse Senedi

• Adel kalemcilik: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.12. Blcyt Hisse Senedi

• Bilici yatırım: Bu hisse senedi 02.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.13. Brmen Hisse Senedi

- Brmen: Bu hisse senedi 21.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve on balance volume indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.14. Kords Hisse Senedi

• Kordsa tekstil: Bu hisse senedi 31.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki iyi performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için yükseleceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede düşüş olduğu için tuzağa düşmüştür.

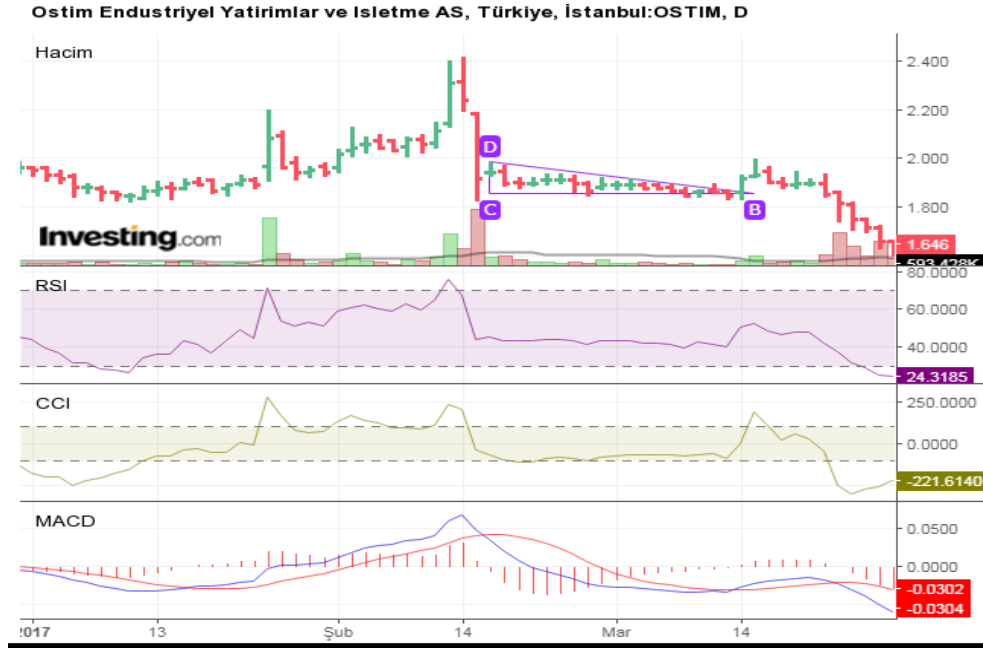
Grafik 3.15. Link Hisse Senedi

• Link: Bu hisse senedi 27.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.16. Odas Hisse Senedi

• Odas elektrik: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde bayrak formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.17. Ostim Hisse Senedi

• Ostim: Bu hisse senedi 14.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde alçalan üçgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Hisse senedinin kısa vadede değer kaybettiği görüldüğünde pişmanlıktan kaçma yanılığısına ve aşırı güvenle alakalı tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.18. Srvgy Hisse Senedi

- Servet gayrimenkul: Bu hisse senedi 17.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin çok işlem gördüğü için yükseleceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede iki tuzak tarihinde düşüş olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.19. Tskb Hisse Senedi

- Tskb: Bu hisse senedi 11.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde emtia kanalı endeksi(cci), relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.20. Turgg Hisse Senedi

- Turgg: Bu hisse senedi 01.10.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde formasyon, emtia kanalı endeksi(cci), relatif güç endeksi(rsi) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 6 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 3 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

3.4.3. Denek3 Hisse Senetleri Bulguları

Denek3'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.3. Denek3 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADANA(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
AKENR(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BOSSA(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
DOBUR(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
DURDO(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KLMSN(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ROYAL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
SAMAT(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TSKB(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ULUSE(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek3 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 3'ünde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek3 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.21. Adana Hisse Senedi

• Adana çimento: Bu hisse senedi 03.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullanılıp formasyonlar kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılsamaya düşmemiştir.

Grafik 3.22. Akenr Hisse Senedi

• Ak enerji: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde dikdörtgen formasyonu macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend çizgileri kullanıldı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.23. Bossa Hisse Senedi

- Bossa: Bu hisse senedi 03.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde üçgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki istikrarsız performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için tuzağa düşmüştür.

Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama AS, Türkiye, İstanbul:DOBUR, D

Grafik 3.24. Dobur Hisse Senedi

Doğan yayıncılık: Bu hisse senedi 16.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), momentum ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Duran-Dogan Basım ve Ambalaj Sanayi AS, Türkiye, İstanbul:DURDO, D

Grafik 3.25. Durdo Hisse Senedi

• Durdo: Bu hisse senedi 04.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarihler sonrasında hisse senedinin değer kaybedeceğini belirmesine rağmen hisse senedi değer kazanmıştır. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.26. Klmsn Hisse Senedi

• Klimasan: Bu hisse senedi 08.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok fazla işlem gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.27. Royal Hisse Senedi

- Royal: Bu hisse senedi 02.10.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde ikili dip formasyonu, macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcının hisse senedinin de yanlısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.28. Samat Hisse Senedi

- Saray matbaacılık: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia

kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyon kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.29. Tskb Hisse Senedi

- Tskb: Bu hisse senedi 11.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı hisse senedini yatırımcılar tarafından çok işlem gördüğü için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.30. Uluse Hisse Senedi

• Ulusoy elektrik: Bu hisse senedi 10.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılsamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 6 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 2 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanılsamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılsamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

3.4.4. Denek4 Hisse Senetleri Bulguları

Denek4'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.4. Denek4 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
BRMEN(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
CRFSA(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
DOHOL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
ETILR(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
GENTS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KORDS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
ODAS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
PGSUS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
PKART(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
YATAS(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek4 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 3'ünde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek4 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.31. Alarko Hisse Senedi

• Brmen: Bu hisse senedi 21.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve on balance volume indikatörlerini ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi

yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.32. Crfsa Hisse Senedi

• CarrefourSA: Bu hisse senedi 17.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini öngörmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Doğan Sirketler Grubu Holding AS, Türkiye, İstanbul:DOHOL, D

Grafik 3.33. Dohol Hisse Senedi

• Doğan holding: Bu hisse senedi 28.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) indikatörlerini ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Etler İnci Bufe Gıda Sanayi ve Dış Ticaret AS, Türkiye, İstanbul:ETILR, D

Grafik 3.34. Etir Hisse Senedi

• Etiler gıda: Bu hisse senedi 28.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini öngörmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.35. Gents Hisse Senedi

• Gents: Bu hisse senedi 11.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde dikdörtgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kaybedeceğini belirmesine rağmen hisse senedi değer kazanmıştır. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından fazla hacimli olduğu için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılmasına yol açmıştır.

Kordsa Global Endustriyel Iplik ve Kord Bezi Sanayi ve Ticaret AS, Türkiye, İstanbul:KORDS, D

Grafik 3.36. Kords Hisse Senedi

• Kordsa tekstil: Bu hisse senedi 31.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.4.37. Odas Hisse Senedi

• Odas elektrik: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde bayrak formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin kısa vadede yükseleceğini söylemiştir. Bu hisse senedinin de yanılısamaya düşülmemiştir.

Grafik 3.38. Pgsus Hisse Senedi

- Pegasus: Bu hisse senedi 26.09.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde e relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.39. Pkart Hisse Senedi

- Pkart: Bu hisse senedi 12.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.40. Yatas Hisse Senedi

• Yatas: Bu hisse senedi macd, relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanlısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 6 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 2 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanlısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanlısamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

3.4.5. Denek5 Hisse Senetleri Bulguları

Denek5'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.5. Denek5 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
BLCYT(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
BRMEN(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
GEDİK(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
KORDS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
LINK(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ODAS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
OSTIM(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
SRVGY(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TSKB(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TURGG(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek5 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 2 tanesinde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek5 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.41. Blyt Hisse Senedi

• Bilici yatırım: Bu hisse senedi 02.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.42. Brmen Hisse Senedi

• Brmen: Bu hisse senedi 21.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve on balance volume indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Bu durum yanılısamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılısaması ortaya çıkmıştır.

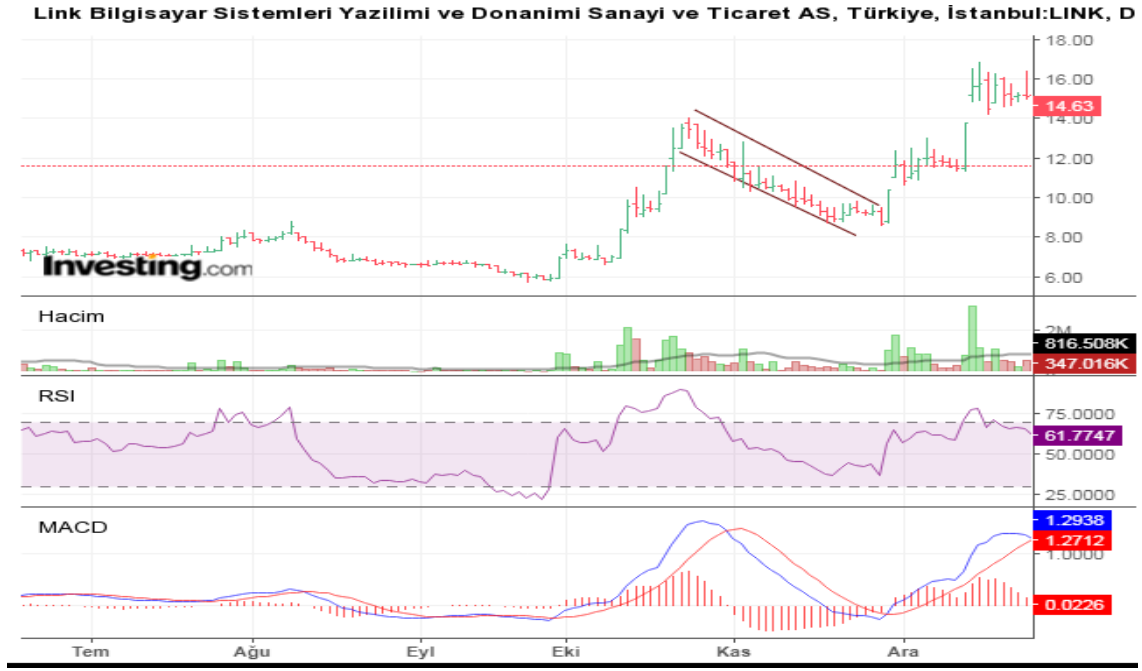
Grafik 3.43. Gedik Hisse Senedi

- Gedik yatırım: Bu hisse senedi 27.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde üçgen formasyonu, macd,relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörleri ayrıca trend kullanılmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.44. Kords Hisse Senedi

• Kordsa tekstil: Bu hisse senedi 31.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki iyi performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için yükseleceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede düşüş olduğu için tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.45. Link Hisse Senedi

• Link: Bu hisse senedi 27.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.46. Odas Hisse Senedi

- Odas elektrik: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde bayrak formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.47. Ostim Hisse Senedi

- Ostim: Bu hisse senedi 14.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde alçalan üçgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Hisse senedinin kısa vadede değer kaybettiği görüldüğünde pişmanlıktan kaçma yanılığısına ve aşırı güvenle alakalı tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.48. Srvgy Hisse Senedi

- Servet gayrimenkul: Bu hisse senedi 23.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin çok işlem gördüğü için yükseleceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede iki tuzak tarihinde düşüş olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.49. Tskb Hisse Senedi

- Tskb: Bu hisse senedi 11.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde emtia kanalı endeksi(cci), relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Turker Proje Gayrimenkul Ve Yatirim Gelistirme AS, Türkiye, İstanbul:TURGG, D

Grafik 3.50. Turgg Hisse Senedi

• Turgg: Bu hisse senedi 01.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde formasyon, emtia kanalı endeksi(cci), relatif güç endeksi(rsi) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 7 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 3 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum ‘‘Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.’’ ve ‘‘Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.’’ hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

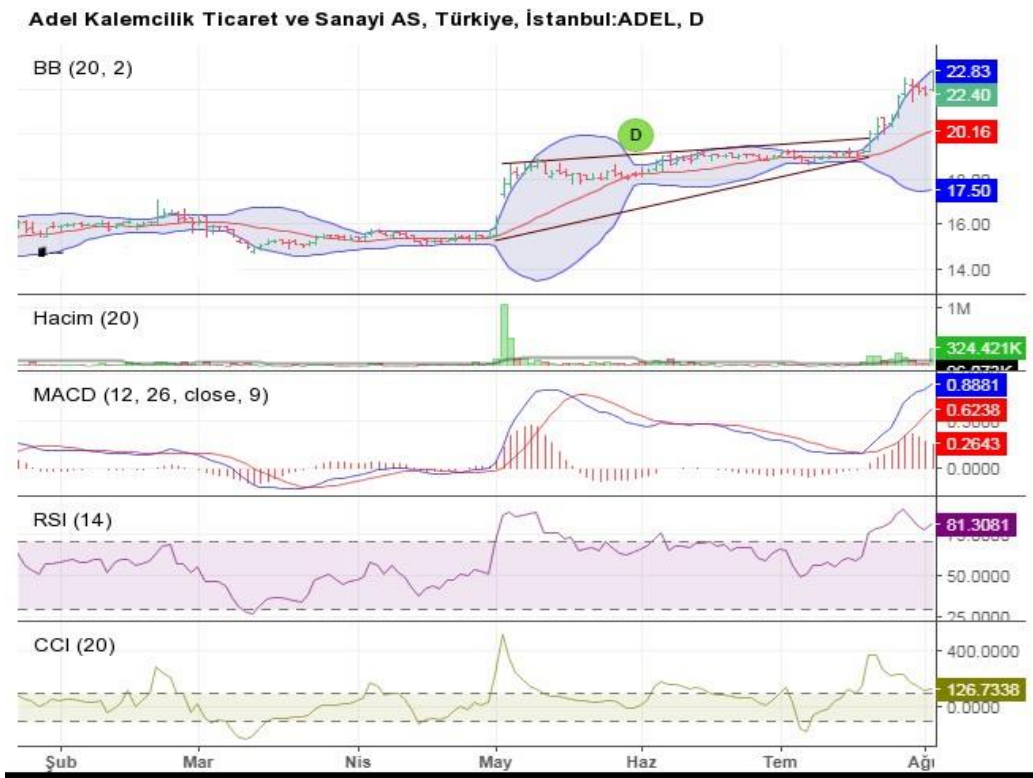
3.4.6. Denek6 Hisse Senetleri Bulguları

Denek6'ya gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.6. Denek6 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADEL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BANVT(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
BRMEN(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
DOHOL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
ETILR(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
GENTS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ROYAL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
SAMAT(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TAVHL(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ULUSE(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek6 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 2 tanesinde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek6 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.51. Adel Hisse Senedi

• Adel kalemcilik: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.52. Banvt Hisse Senedi

• Banvit: Bu hisse senedi 02.10.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılsamaya düşmemiştir.

Birlik Mensucat Ticaret ve Sanayi İşletmesi AS, Türkiye, İstanbul:BRMEN, D

Grafik 3.53. Brmen Hisse Senedi

• Brmen: Bu hisse senedi 21.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve on balance volume indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.54. Dohol Hisse Senedi

- Doğan holding: Bu hisse senedi 28.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) indikatörlerini ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.55. Etiler Hisse Senedi

• Etiler gıda: Bu hisse senedi 28.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini öngörmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

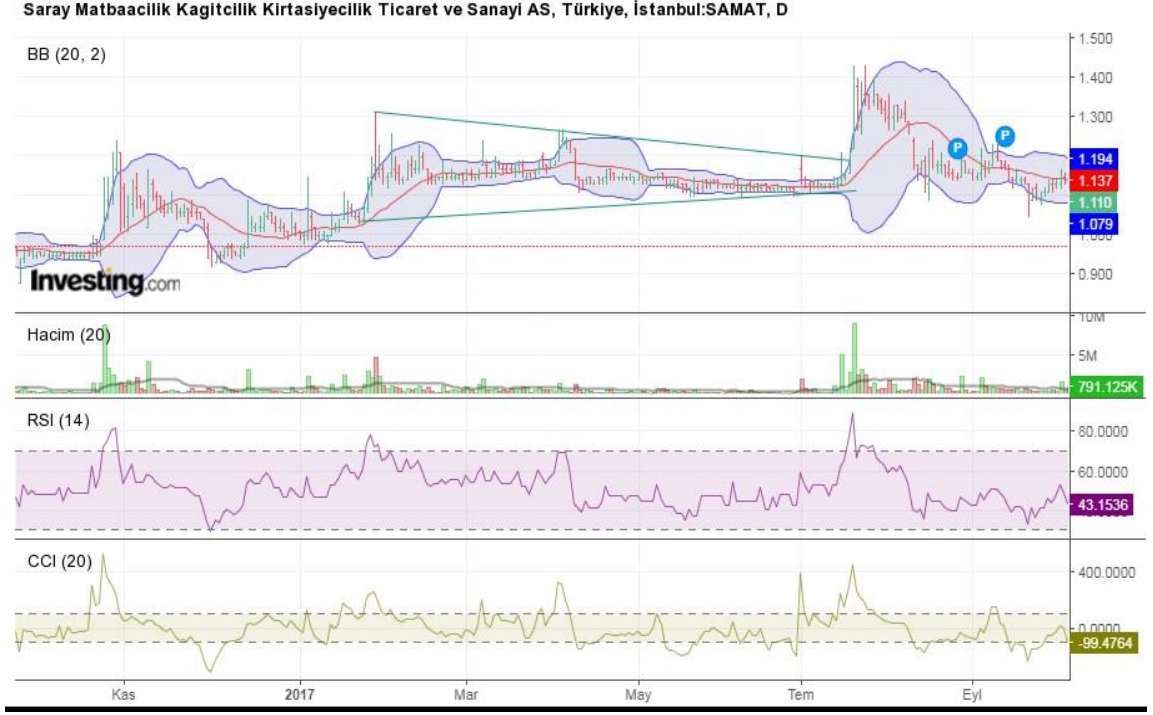
Grafik 3.56. Gents Hisse Senedi

• Gents: Bu hisse senedi 11.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde dikdörtgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kaybedeceğini belirmesine rağmen hisse senedi değer kazanmıştır. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından fazla hacimli olduğu için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.57. Royal Hisse Senedi

• Royal: Bu hisse senedi 02.10.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde ikili dip formasyonu, macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcının hisse senedinin de yanılmaya düşmemiştir.

Grafik 3.58. Samat Hisse Senedi

• Saray matbaacılık: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyon kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.59. Tskb Hisse Senedi

- Tskb: Bu hisse senedi 11.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değerleneceğini belirmesine rağmen değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı hisse senedini yatırımcılar tarafından çok işlem gördüğü için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.60. Uluse Hisse Senedi

• Ulusoy elektrik: Bu hisse senedi 10.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 6 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 3 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

3.4.7. Denek7 Hisse Senetleri Bulguları

Denek7'ye gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.7. Denek7 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
BANVT(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
EGCYO(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
GEDİK(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KLMSN(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KONYA(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
METRO(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
OSTIM(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
PGSUS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
PKART(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
YATAS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek7 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 4 tanesinde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek7 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayi AS, Türkiye, İstanbul: BANVT, D

Grafik 3.61. Banvt Hisse Senedi

- Banvit: Bu hisse senedi 02.10.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.62. Egcyo Hisse Senedi

- Egcyo: Bu hisse senedi 19.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.63. Gedik Hisse Senedi

• Gedik yatırım: Bu hisse senedi 27.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde üçgen formasyonu, macd,relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörleri ayrıca trend kullanılmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmüştür.

Grafik 3.64. Klmsn Hisse Senedi

• Klimasan: Bu hisse senedi 08.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok fazla işlem gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılısamasına yol açmıştır.

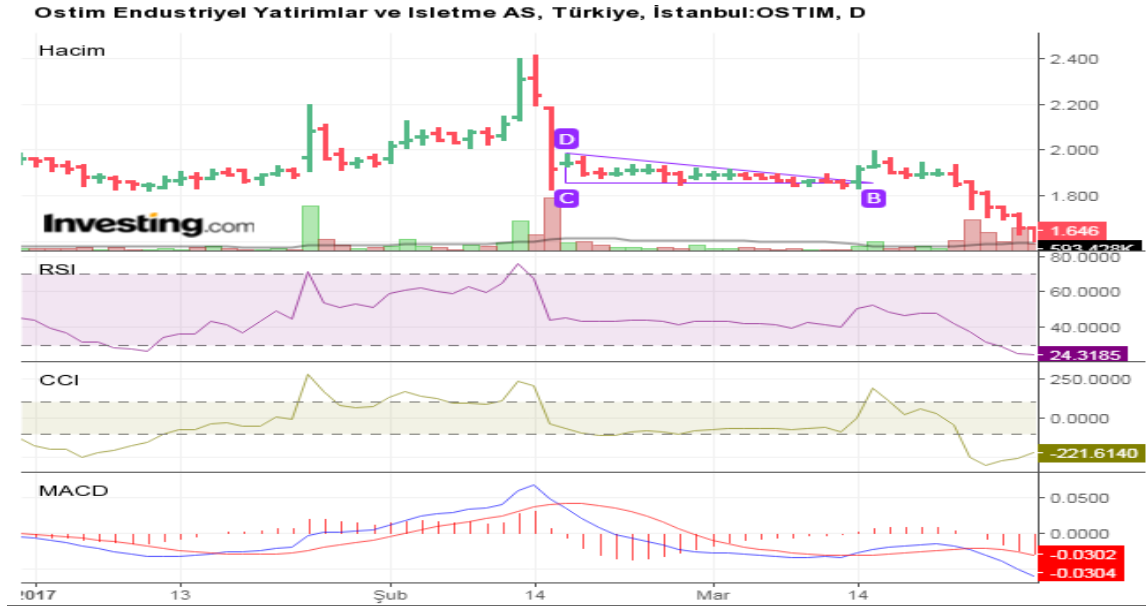
Grafik 3.65. Konya Hisse Senedi

- Konya çimento: Bu hisse senedi 03.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.66. Metro Hisse Senedi

• Metro: Bu hisse senedi 22.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde simetrik üçgen ve takoz formasyonu, emtia kanalı endeksi(cci), on balance volüme ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.67. Ostim Hisse Senedi

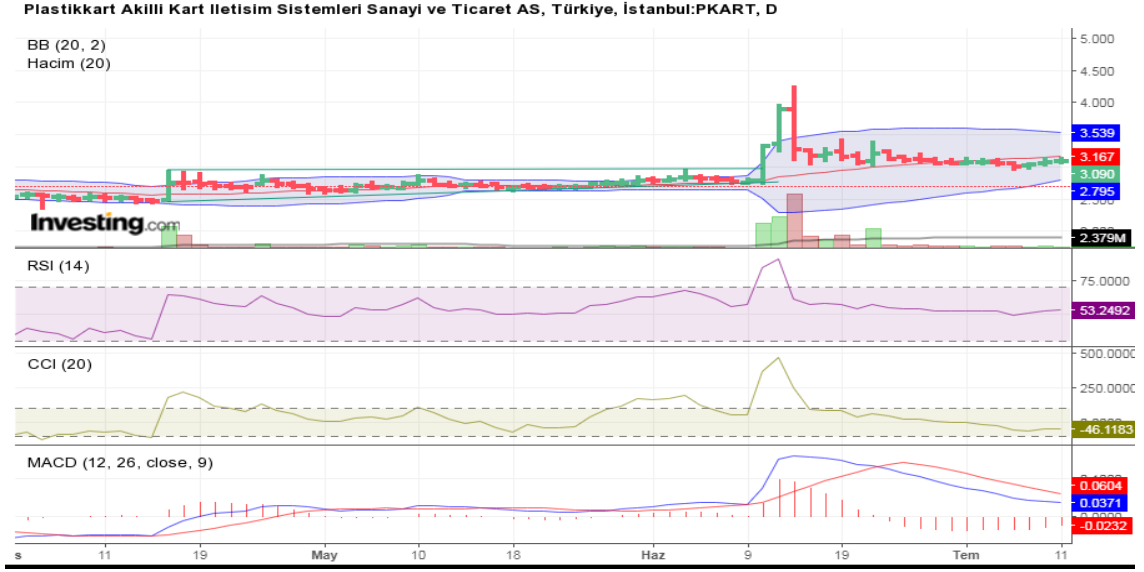
- Ostım: Bu hisse senedi 14.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde alçalan üçgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Hisse senedinin kısa vadede değer kaybettiği görüldüğünde pişmanlıktan kaçma yanılığına ve aşırı güvenle alakalı tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.68. Pgsus Hisse Senedi

- Pegasus: Bu hisse senedi 26.09.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılıması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.69. Pkart Hisse Senedi

• Pkart: Bu hisse senedi 12.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.70. Yatas Hisse Senedi

- Yatas: Bu hisse senedi 14.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 8 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 1 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum ‘‘Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.’’ ve ‘‘Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.’’ hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

3.4.8. Denek8 Hisse Senetleri Bulguları

Denek8’e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.8. Denek8 hisse senetlerindeki yanılısamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADANA(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
AKENR(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ALARK(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BOSSA(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
CRFSA(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
DOBUR(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
MRDIN(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
ODAS(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ULUSE(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
USAK(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek8 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 4’ünde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek8 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Adana Cimento Sanayi TAS A, Türkiye, İstanbul:ADANA, D

Grafik 3.71. Adana Hisse Senedi

• Adana çimento: Bu hisse senedi 03.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullanılıp formasyonlar kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.72. Akenr Hisse Senedi

• Ak enerji: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde dikdörtgen formasyonu macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend çizgileri kullanıldı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.73. Alarko Hisse Senedi

• Alarko holding: Bu hisse senedi 03.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, rsi ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.74. Bossa Hisse Senedi

- Bossa: Bu hisse senedi 03.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde üçgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki istikrarsız performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.75. Crfsa Hisse Senedi

• CarrefourSA: Bu hisse senedi 17.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini öngörmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.76. Dobur Hisse Senedi

• Doğan yayıncılık: Bu hisse senedi 16.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), momentum ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen yükselme bulunduğu için tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.77. Mardin Hisse Senedi

• Mardin çimento: Bu hisse senedi 28.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde dikdörtgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), macd ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcının hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.78. Odas Hisse Senedi

• Odas elektrik: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde bayrak formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.79. Uluse Hisse Senedi

- Ulusoy elektrik: Bu hisse senedi 10.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi),emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kaybedeceğini belirmesine rağmen değer kazanmıştır. Teknik analist uzmanı hisse senedini yatırımcılar tarafından çok işlem gördüğü için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.80. Usak Hisse Senedi

• Uşak seramik: Bu hisse senedi 07.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 8 tanesinde tuzağa düşerken, 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 1 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum ‘‘Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.’’ ve ‘‘Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.’’ hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

3.4.9. Denek9 Hisse Senetleri Bulguları

Denek9'a gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.9. Denek9 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
BOSSA(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
DOHOL(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
DURDO(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
EGCYO(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
ETILR(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
LINK(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
PKART(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
SAMAT(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
SRVGY(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
TURGG(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek9 genel olarak tuzağa düşmemiştir. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 1'inde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek9 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.81. Bossa Hisse Senedi

• Bossa: Bu hisse senedi 03.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde üçgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılsamaya düşmemiştir.

Grafik 3.82. Dohol Hisse Senedi

• Doğan holding: Bu hisse senedi 28.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) indikatörlerini ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kaybedeceğini belirmesine rağmen hisse senedi değer kazanmıştır. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.83. Durdo Hisse Senedi

• Durdo: Bu hisse senedi 04.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Yatırımcının hisse senedinin de tuzağa düşmemiştir.

Grafik 3.84. Egcyo Hisse Senedi

• Egcyo: Bu hisse senedi 19.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.85. Etılır Hisse Senedi

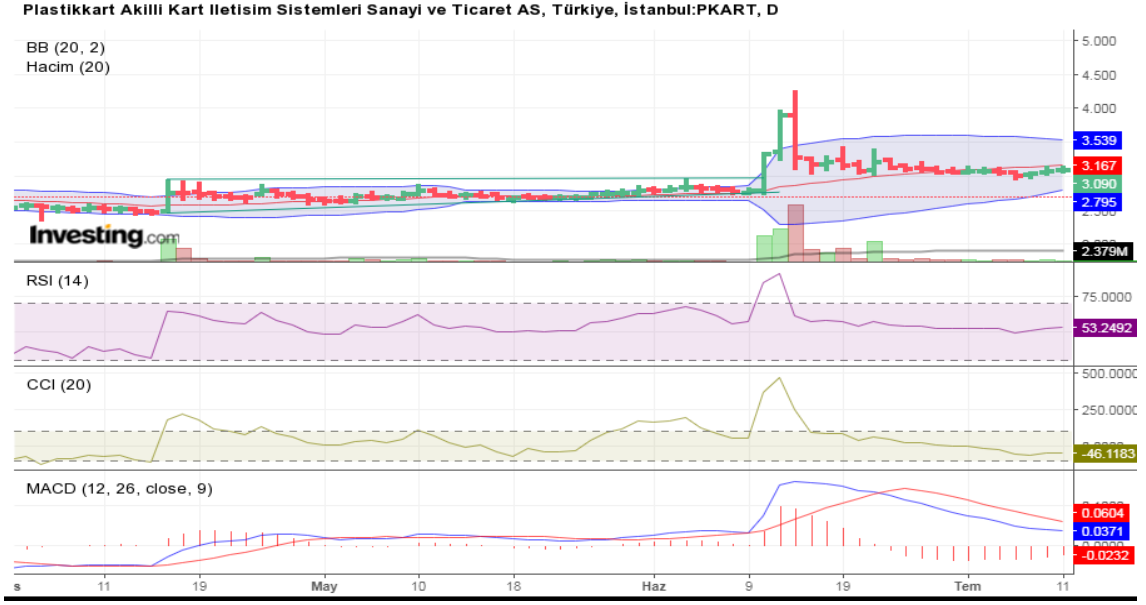
• Etiller gıda: Bu hisse senedi 28.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Bunun doğrultunda tuzağa düşmemiştir.

Link Bilgisayar Sistemleri Yazilimi ve Donanimi Sanayi ve Ticaret AS, Türkiye, İstanbul:LINK, D

Grafik 3.86. Link Hisse Senedi

• Link: Bu hisse senedi 27.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Hisse senedinin kısa vadede değer kaybedeceğini söyleyen yatırımcı tuzağa düşmemiştir.

Grafik 3.87. Pkart Hisse Senedi

- Pkart: Bu hisse senedi 12.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Hisse senedinin kısa vadede değer kaybedeceğini söyleyen yatırımcı tuzağa düşmemiştir.

Grafik 3.88. Samat Hisse Senedi

Servet Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AS, Türkiye, İstanbul:SRVGY, D

Grafik 3.89. Srvgy Hisse Senedi

• Servet gayrimenkul: Bu hisse senedi 23.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin çok işlem gördüğünü söylemiş fakat fiyatın düşeceği ön görmüştür. Yatırımcı hisse senedinde yanılısamaya düşmemiştir.

Turker Proje Gayrimenkul Ve Yatirim Gelistirme AS, Türkiye, İstanbul:TURGG, D

Grafik 3.90. Turgg Hisse Senedi

• Turgg: Bu hisse senedi 01.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde formasyon, emtia kanalı endeksi(cci), relatif güç endeksi(rsi) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 2 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 4 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum ‘‘Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.’’ ve ‘‘Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.’’ hipotezlerinin bu denek için geçerli olmadığı ortaya çıkmaktadır.

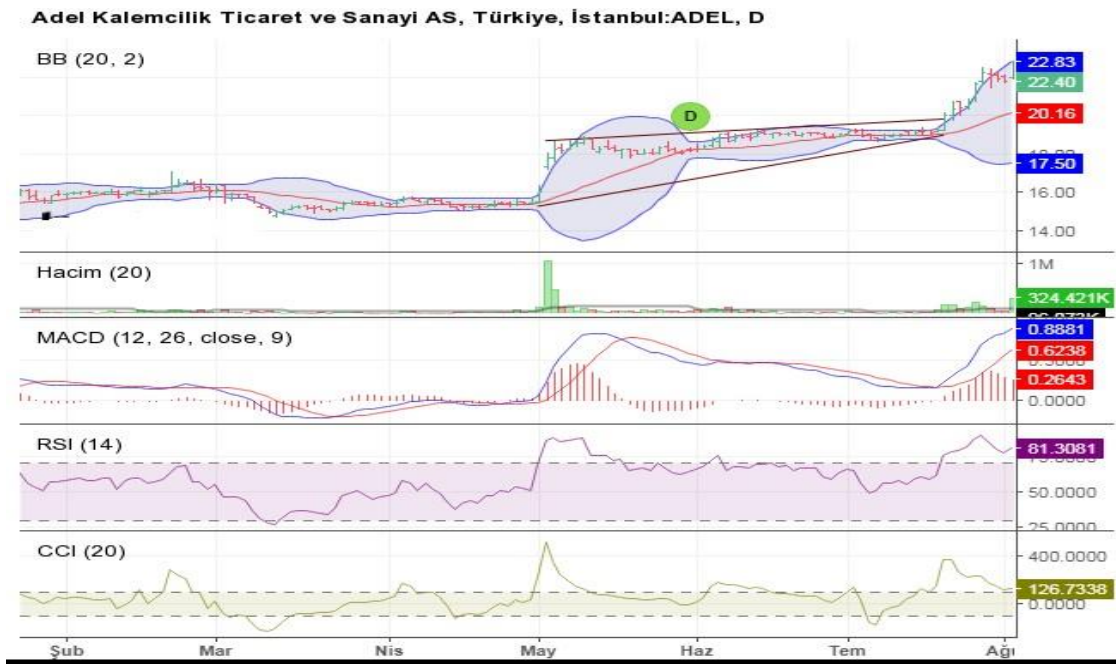
3.4.10. Denek10 Hisse Senetleri Bulguları

Denek10'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.10. Denek10 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADEL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ALARK(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BANVT(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
EGCYO(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KONYA(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
METRO(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
MRDIN(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
SAMAT(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TAVHL(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
USAK(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek10 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 10 hisse senedinden 3'ünde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek10 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.91. Adel Hisse Senedi

• Adel kalemcilik: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, emtia kanalı endeksi(cci) ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı

verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılsaması ortaya çıkmıştır.

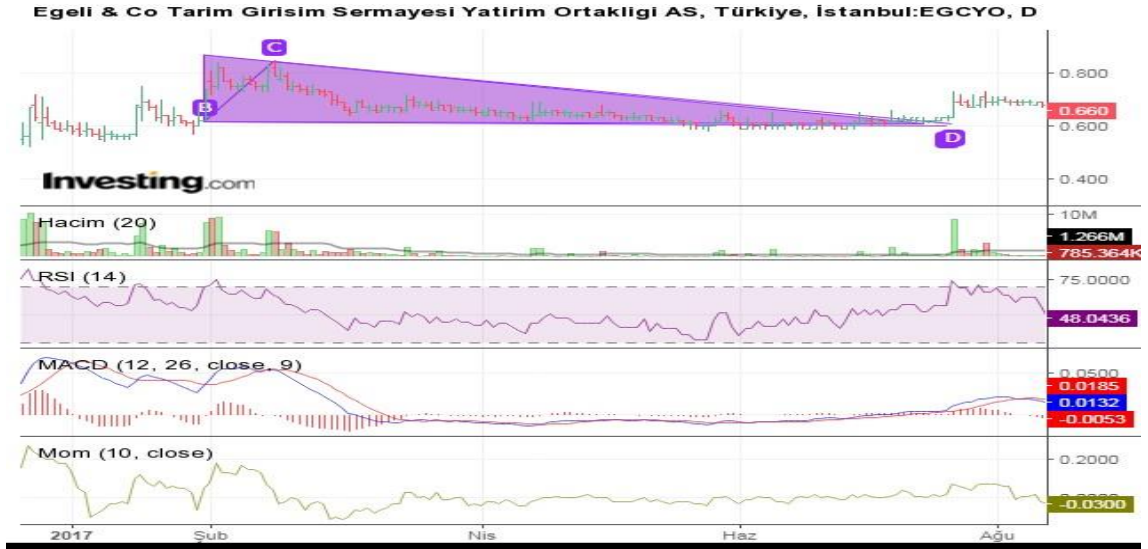
Grafik 3.92. Alarko Hisse Senedi

- Alarko holding: Bu hisse senedi 03.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.93. Banvit Hisse Senedi

- Banvit: Bu hisse senedi 02.10.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde yanılsamaya düşmemiştir.

Grafik 3.94. Egcyo Hisse Senedi

- Egcyo: Bu hisse senedi 19.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.95. Konya Hisse Senedi

• Konya çimento: Bu hisse senedi 03.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.96. Metro Hisse Senedi

• Metro: Bu hisse senedi 22.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde simetrik üçgen ve takoz formasyonu, emtia kanalı endeksi(cci), on balance volüme ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme

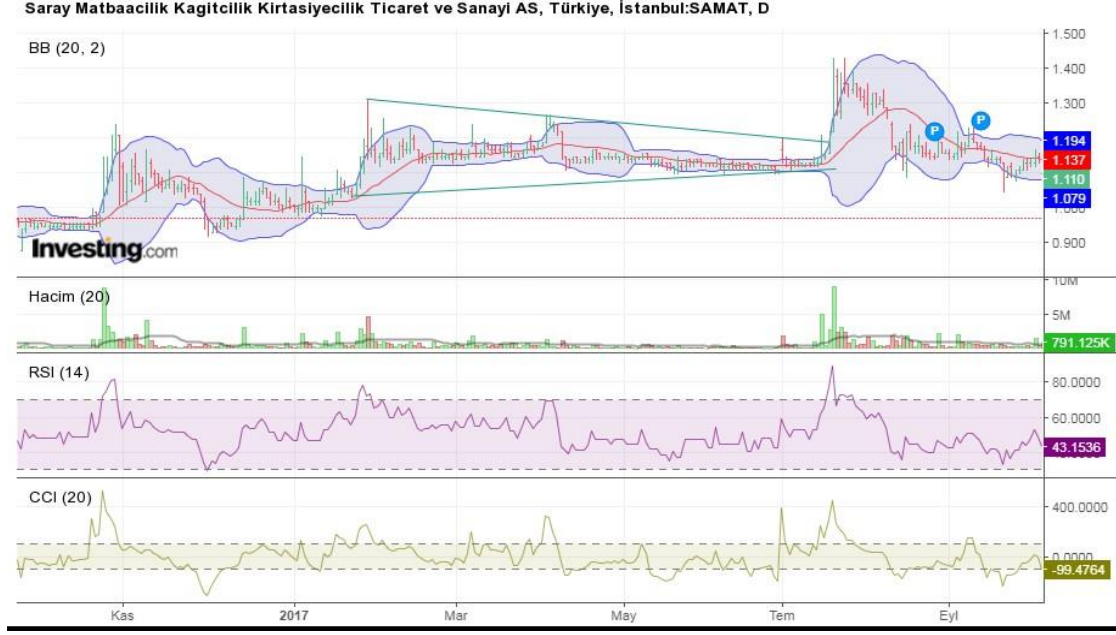
olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.97. Mardin Hisse Senedi

• Mardin çimento: Bu hisse senedi 28.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde dikdörtgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), macd ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı hisse senedinde yanılmaya düşmemiştir.

Grafik 3.98. Samat Hisse Senedi

- Saray matbaacılık: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.99. Tavhl Hisse Senedi

• Tavhl: Bu hisse senedi 09.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.100. Usak Hisse Senedi

• Uşak seramik: Bu hisse senedi 07.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılsamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 7 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 2 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanılsamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılsamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

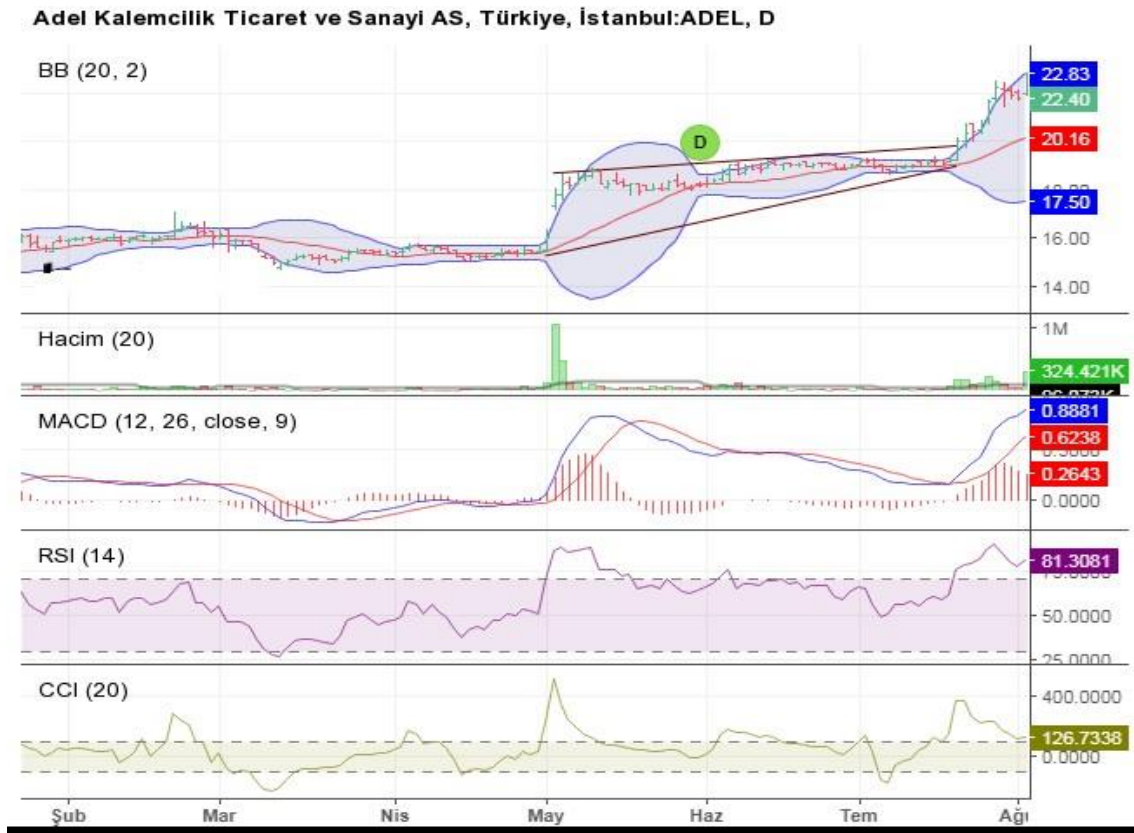
3.4.11. Denek11 Hisse Senetleri Bulguları

Denek11'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.11. Denek11 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADEL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BRMEN(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
CRFSA(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ETILR(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
LINK(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ODAS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
OSTIM(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
SRVGY(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TSKB(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
USAK(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek11 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 4 tanesinde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek11 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.101. Adel Hisse Senedi

• Adel kalemcilik: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, emtia kanalı endeksi(cci) ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.102. Brmen Hisse Senedi

• Brmen: Bu hisse senedi 21.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve on balance volume indikatörlerini ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz

bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.103. Crfsa Hisse Senedi

• CarrefourSA: Bu hisse senedi 17.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini öngörmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.104. Etilr Hisse Senedi

- Etiler gıda: Bu hisse senedi 28.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini öngörmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.105. Link Hisse Senedi

• Link: Bu hisse senedi 27.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.106. Odas Hisse Senedi

- Odas elektrik: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde bayrak formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.107. Ostim Hisse Senedi

- Ostim: Bu hisse senedi 14.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde alçalan üçgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Hisse senedinin kısa vadede değer kaybettiği görüldüğünde pişmanlıktan kaçma yanılısına ve aşırı güvenle alakalı tuzağa düşmüştür.

Servet Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AS, Türkiye, İstanbul:SRVGY, D

Grafik 3.108. Srvgy Hisse Senedi

• Servet gayrimenkul: Bu hisse senedi 23.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin çok işlem gördüğü için yükseleceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede iki tuzak tarihinde düşüş olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası AS, Türkiye, İstanbul:TSKB, D

Grafik 3.109. Tskb Hisse Senedi

• Tskb: Bu hisse senedi 11.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde emtia kanalı endeksi(cci), relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.110. Usak Hisse Senedi

• Uşak seramik: Bu hisse senedi 07.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 8 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 1 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

3.4.12. Denek12 Hisse Senetleri Bulguları

Denek12'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.12. Denek12 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADANA(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
BLCYT(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
DOHOL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
KORDS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
METRO(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ODAS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
PGSUS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
SRVGY(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TSKB(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TURGG(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek12 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 2 tanesinde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek12'le yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.111. Adana Hisse Senedi

• Adana çimento: Bu hisse senedi 03.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Bu hisse senedinde macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullanılıp formasyonlar kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.112. Blcyt Hisse Senedi

• Bilici yatırım: Bu hisse senedi 02.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd,relatif güç endeksi(rsi) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.113. Dohol Hisse Senedi

• Doğan holding: Bu hisse senedi 28.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) indikatörlerini ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kaybedeceğini belirmesine rağmen hisse senedi değer kazanmıştır. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Kordsa Global Endüstriyel İplik ve Kord Bezi Sanayi ve Ticaret AS, Türkiye, İstanbul:KORDS, D

Grafik 3.114. Kords Hisse Senedi

• Kordsa tekstil: Bu hisse senedi 31.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki iyi performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için yükseleceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede düşüş olduğu için tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.115. Metro Hisse Senedi

• Metro: Bu hisse senedi 22.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde simetrik üçgen ve takoz formasyonu, emtia kanalı endeksi(cci), on balance volüme ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.116. Odas Hisse Senedi

- Odas elektrik: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde bayrak formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.117. Pgsus Hisse Senedi

• Pegasus: Bu hisse senedi 21.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde e relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.118. Srvgy Hisse Senedi

• rvet gayrimenkul: Bu hisse senedi 23.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin çok işlem gördüğü için yükseleceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede iki tuzak tarihinde düşüş olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası AS, Türkiye, İstanbul:TSKB, D

Grafik 3.119. Tskb Hisse Senedi

• Tskb: Bu hisse senedi 11.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde emtia kanalı endeksi(cci), relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Turker Proje Gayrimenkul Ve Yatirim Gelistirme AS, Türkiye, İstanbul:TURGG, D

Grafik 3.120. Turgg Hisse Senedi

• Turgg: Bu hisse senedi 01.10.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde formasyon, emtia kanalı endeksi(cci), relatif güç endeksi(rsi) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 6 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 3 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

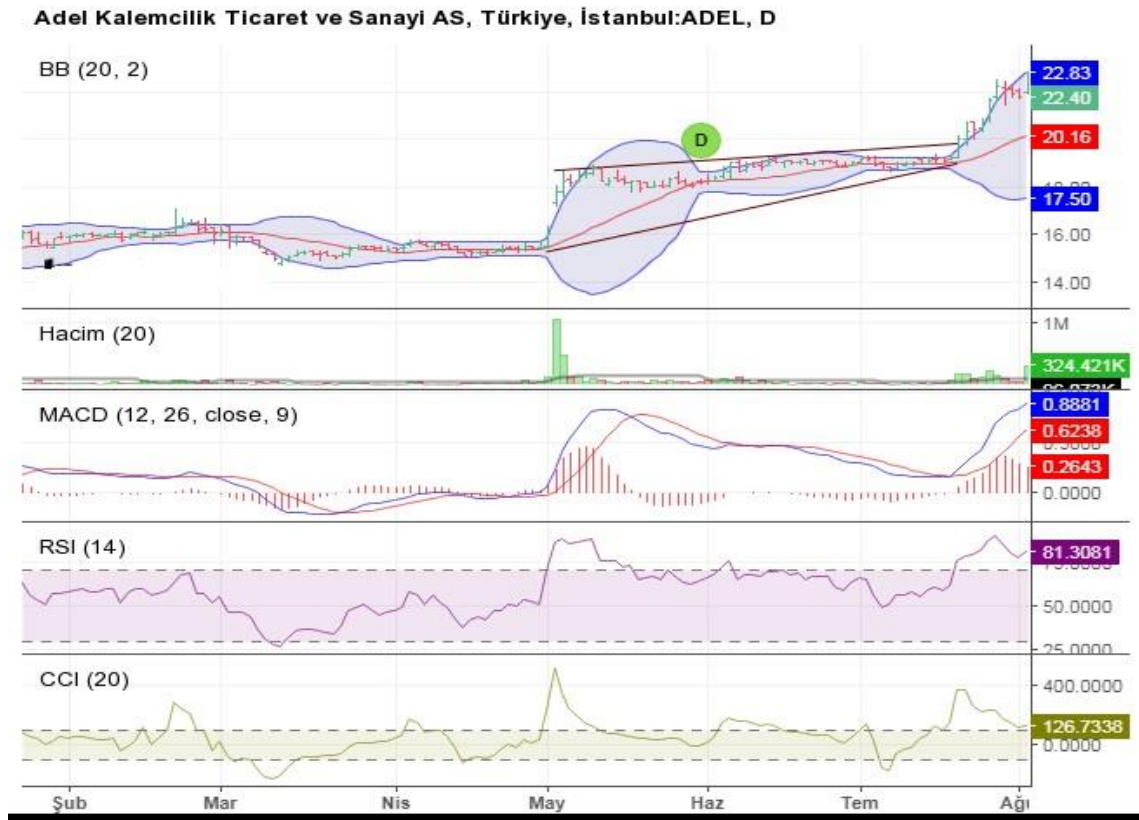
3.4.13. Denek13 Hisse Senetleri Bulguları

Denek13'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.13. Denek13 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADEL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BANVT(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
BRMEN(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
DOHOL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
ETILR(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
GENTS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ROYAL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
SAMAT(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TAVHL(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ULUSE(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek13 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 2 tanesinde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek13 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.121. Adel Hisse Senedi

- Adel kalemcilik: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.122. Banvit Hisse Senedi

- Banvit: Bu hisse senedi 02.10.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılsamaya düşmemiştir.

Birlik Mensucat Ticaret ve Sanayi İşletmesi AS, Türkiye, İstanbul:BRMEN, D

Grafik 3.123. Brmen Hisse Senedi

• Brmen: Bu hisse senedi 21.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve on balance volume indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.124. Dohol Hisse Senedi

- Doğan holding: Bu hisse senedi 28.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) indikatörlerini ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.125. Etilr Hisse Senedi

- Etiler gıda: Bu hisse senedi 28.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini öngörmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.126. Gents Hisse Senedi

- Gents: Bu hisse senedi 11.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde dikdörtgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kaybedeceğini belirmesine rağmen hisse senedi değer kazanmıştır. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından fazla hacimli olduğu için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılmasına yol açmıştır.

Royal Hall İplik Tekstil Mobilya Sanayi ve Ticaret AS, Türkiye, İstanbul:ROYAL, D

Grafik 3.127. Royal Hisse Senedi

• Royal: Bu hisse senedi 02.10.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde ikili dip formasyonu, macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcının hisse senedinin de yanılmaya düşmemiştir.

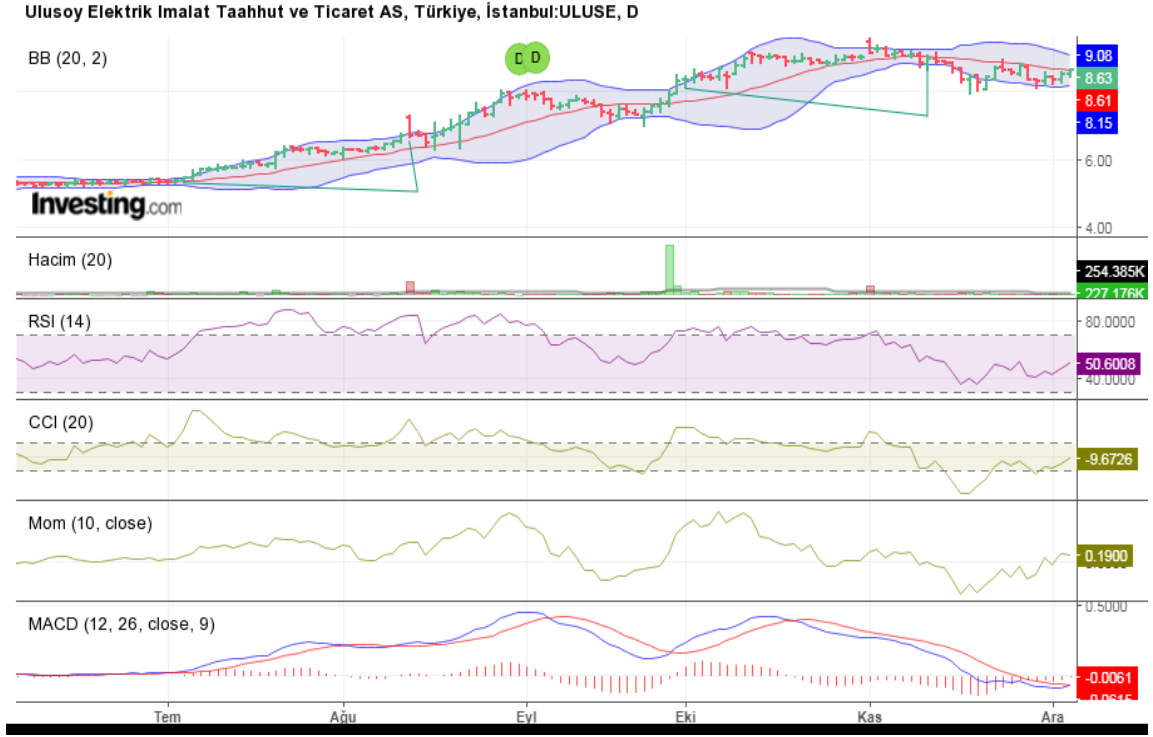
Grafik 3.128. Samat Hisse Senedi

- Saray matbaacılık: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyon kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.129. Tskb Hisse Senedi

- Tskb: Bu hisse senedi 11.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değerleneceğini belirmesine rağmen değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı hisse senedini yatırımcılar tarafından çok işlem gördüğü için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.130. Uluse Hisse Senedi

• Ulusoy elektrik: Bu hisse senedi 10.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılsamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 6 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 3 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum ‘‘Davranışsal finanstaki yanılsamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.’’ ve ‘‘Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılsamaya düşmektedir.’’ hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

3.4.14. Denek14 Hisse Senetleri Bulguları

Denek14'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.14. Denek14 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
AKENR(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ALARK(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BOSSA(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
DOBUR(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
EGCYO(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
GEDIK(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KLMSN(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
PGSUS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
PKART(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
YATAS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek14 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 3'ünde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek14 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

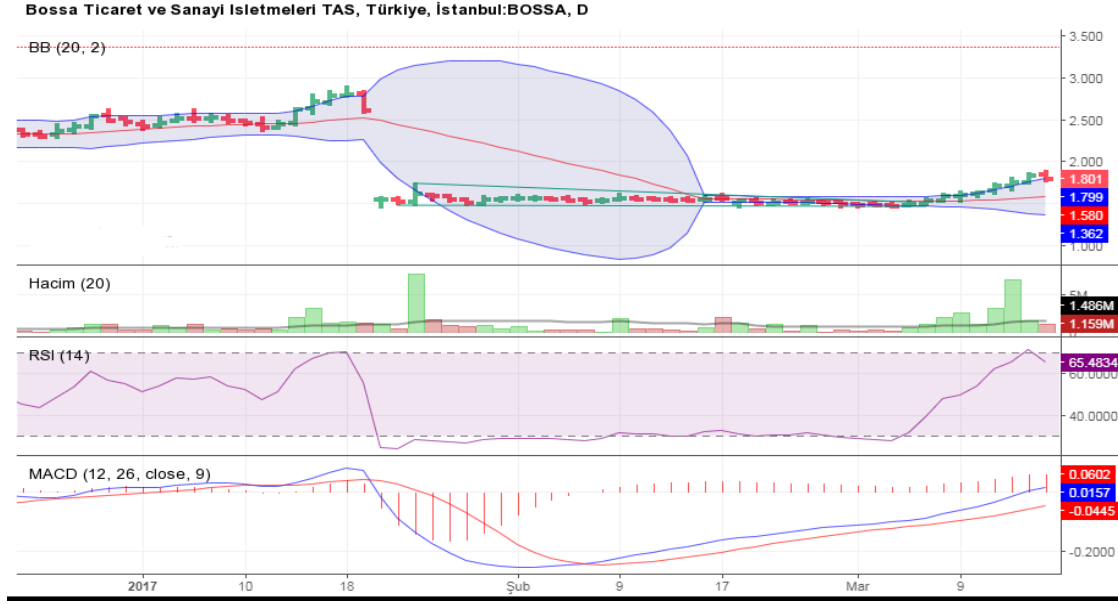
Grafik 3.131. Akenr Hisse Senedi

- Ak enerji: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde dikdörtgen formasyonu macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend çizgileri kullanıldı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.132. Alarko Hisse Senedi

- Alarko holding: Bu hisse senedi 03.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd,rsi ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.133. Bossa Hisse Senedi

- Bossa: Bu hisse senedi 03.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde üçgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılmaya düşmemiştir.

Grafik 3.134. Dobur Hisse Senedi

• Doğan yayıncılık: Bu hisse senedi 16.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), momentum ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.135. Egcyo Hisse Senedi

• Egcyo: Bu hisse senedi 19.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.136. Gedik Hisse Senedi

- Gedik yatırım: Bu hisse senedi 27.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörleri ayrıca trend kullanılmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmüştür.

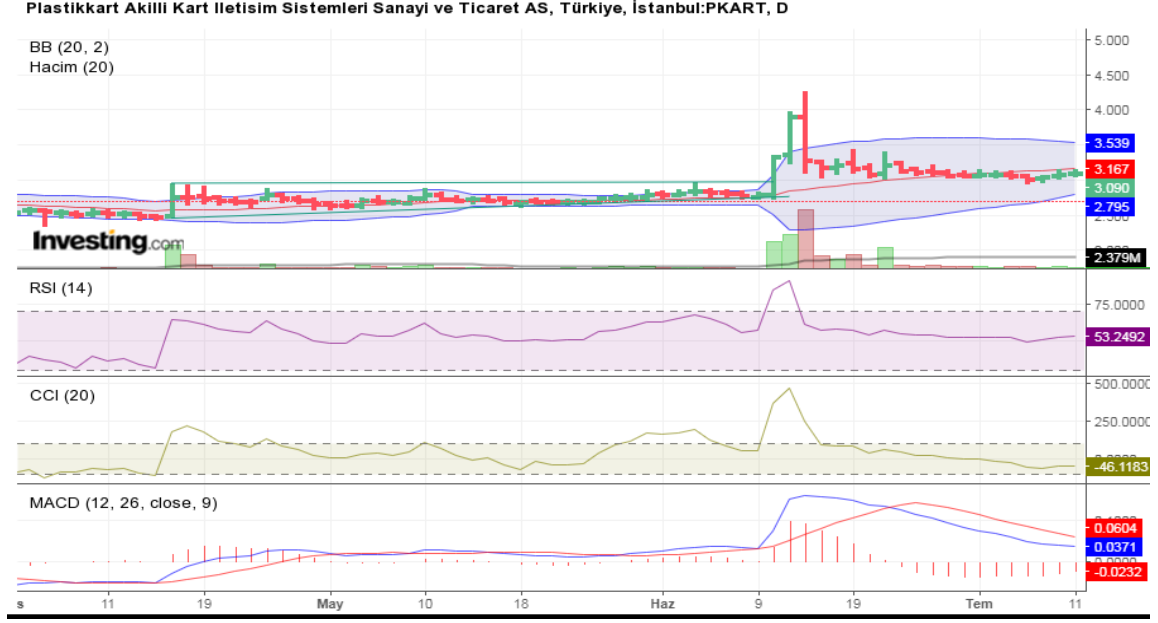
Grafik 3.137. Klmsn Hisse Senedi

- **Klimasan:** Bu hisse senedi 08.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok fazla işlem gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.138. Pgsus Hisse Senedi

- **Pegasus:** Bu hisse senedi 21.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde e relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.139. Pkart Hisse Senedi

• Pkart: Bu hisse senedi 12.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Hisse senedinin kısa vadede değer kaybedeceğini söyleyen yatırımcı tuzağa düşmemiştir.

Grafik 3.140. Yatas Hisse Senedi

• Yatas: Bu hisse senedi 14.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 5 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 3 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanılısamların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

3.4.15. Denek15 Hisse Senetleri Bulguları

Denek15’e gösterilen hisse senedi grafikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.15. Denek15 hisse senetlerindeki yanılısamlar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
BLCYT(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BRMEN(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
GEDİK(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
KORDS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
LINK(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ODAS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
OSTIM(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
SRVGY(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TSKB(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TURGG(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek15 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 3 tanesinde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek15 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Bilici Yatirim Sanayi ve Ticaret AS, Türkiye, İstanbul:BLCYT, D

Grafik 3.141. Blyct Hisse Senedi

• Bilici yatırım: Bu hisse senedi 02.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Hisse senedinin kısa vadede değer kazandığı için pişmanlıktan kaçma yanılığına ve aşırı güvenle tuzağına düşmüştür.

Birlik Mensucat Ticaret ve Sanayi İşletmesi AS, Türkiye, İstanbul:BRMEN, D

Grafik 3.142. Brmen Hisse Senedi

• Brmen: Bu hisse senedi 21.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve on balance volume indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.143. Gedik Hisse Senedi

- Gedik yatırım: Bu hisse senedi 27.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörleri ayrıca trend kullanılmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.144. Kords Hisse Senedi

• Kordsa tekstil: Bu hisse senedi 31.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.145. Link Hisse Senedi

• Link: Bu hisse senedi 27.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılısamasına yol açmıştır.

Grafik 3.146. Odas Hisse Senedi

• Odas elektrik: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde bayrak formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.4.147. Ostim Hisse Senedi

- Ostim: Bu hisse senedi 14.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde alçalan üçgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.148. Srvgy Hisse Senedi

• Servet gayrimenkul: Bu hisse senedi 23.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin çok işlem gördüğü için yükseleceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede iki tuzak tarihinde düşüş olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.149. Tskb Hisse Senedi

• Tskb: Bu hisse senedi 11.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde emtia kanalı endeksi(cci), relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Turker Proje Gayrimenkul Ve Yatirim Gelistirme AS, Türkiye, İstanbul:TURGG, D

Grafik 3.150. Turgg Hisse Senedi

• Turgg: Bu hisse senedi 01.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde formasyon, emtia kanalı endeksi(cci), relatif güç endeksi(rsi) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 6 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 3 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum ‘‘Davranışsal finanştaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.’’ ve ‘‘Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.’’ hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

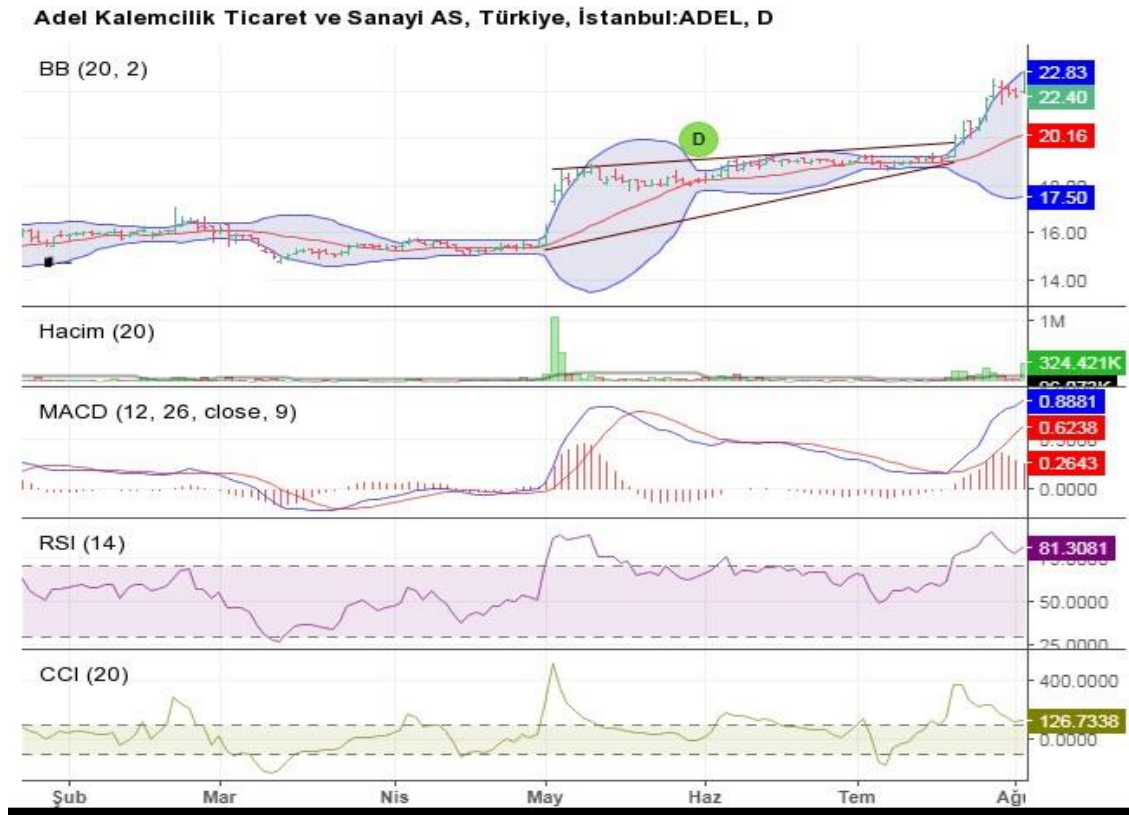
3.4.16. Denek16 Hisse Senetleri Bulguları

Denek16'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.16. Denek16 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADEL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BANVT(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
BRMEN(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
DOHOL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
ETILR(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
GENTS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ROYAL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
SAMAT(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TAVHL(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ULUSE(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek16 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 3 tanesinde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek16 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.151. Adel Hisse Senedi

- Adel kalemcilik: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.152. Banvit Hisse Senedi

- Banvit: Bu hisse senedi 27.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcının bu hisse

senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.153. Brmen Hisse Senedi

• Brmen: Bu hisse senedi 21.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve on balance volume indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılısaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.154. Dohol Hisse Senedi

- Doğan holding: Bu hisse senedi 28.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) indikatörlerini ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.155. Etılır Hisse Senedi

• Etiler gıda: Bu hisse senedi 28.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini öngörmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.156. Gents Hisse Senedi

• Gents: Bu hisse senedi 11.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde dikdörtgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kaybedeceğini belirmesine rağmen hisse senedi değer kazanmıştır. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından fazla hacimli olduğu için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.157. Royal Hisse Senedi

- Royal: Bu hisse senedi 02.10.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde ikili dip formasyonu, macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.158. Samat Hisse Senedi

- Saray matbaacılık: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. atırmacı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyon kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.159. Tskb Hisse Senedi

- Tskb: Bu hisse senedi 11.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değerleneceğini belirmesine rağmen değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı hisse senedini yatırımcılar tarafından çok işlem gördüğü için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.160. Uluse Hisse Senedi

• Ulusoy elektrik: Bu hisse senedi 10.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi),emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 8 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 2 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanlısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanlısamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

3.4.17. Denek17 Hisse Senetleri Bulguları

Denek17'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.17. Denek17 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
BANVT(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
EGCYO(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
GEDİK(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KLMSN(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KONYA(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
METRO(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
OSTIM(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
PGSUS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
PKART(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
YATAS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek17 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 3 tanesinde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek17 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.161. Banvit Hisse Senedi

• Banvit: Bu hisse senedi 27.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.162. Egcyo Hisse Senedi

• Egcyo: Bu hisse senedi 19.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.163. Gedik Hisse Senedi

- Gedik yatırım: Bu hisse senedi 27.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde üçgen formasyonu, macd,relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörleri ayrıca trend kullanılmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmüştür.

Grafik 3.164. Klmsn Hisse Senedi

- Klimasan: Bu hisse senedi 08.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok fazla işlem gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.165. Konya Hisse Senedi

- Konya çimento: Bu hisse senedi 03.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.166. Metro Hisse Senedi

• Metro: Bu hisse senedi 22.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde simetrik üçgen ve takoz formasyonu, emtia kanalı endeksi(cci), on balance volüme ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.167. Ostim Hisse Senedi

• Ostim: Bu hisse senedi 14.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde alçalan üçgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini söylemiştir. Hisse senedinin kısa vadede değer kaybettiği görüldüğünde pişmanlıktan kaçma yanlılığına ve aşırı güvenle alakalı tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.168. Pgsus Hisse Senedi

• Pegasus: Bu hisse senedi 21.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde e relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.169. Pkart Hisse Senedi

• Pkart: Bu hisse senedi 12.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirlemesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Yatas Yatak ve Yorgan Sanayi Ticaret AS, Türkiye, İstanbul:YATAS, D

Grafik 3.170. Yatas Hisse Senedi

• Yatas: Bu hisse senedi 27.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 7 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 2 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum ‘‘Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.’’ ve ‘‘Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.’’ hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

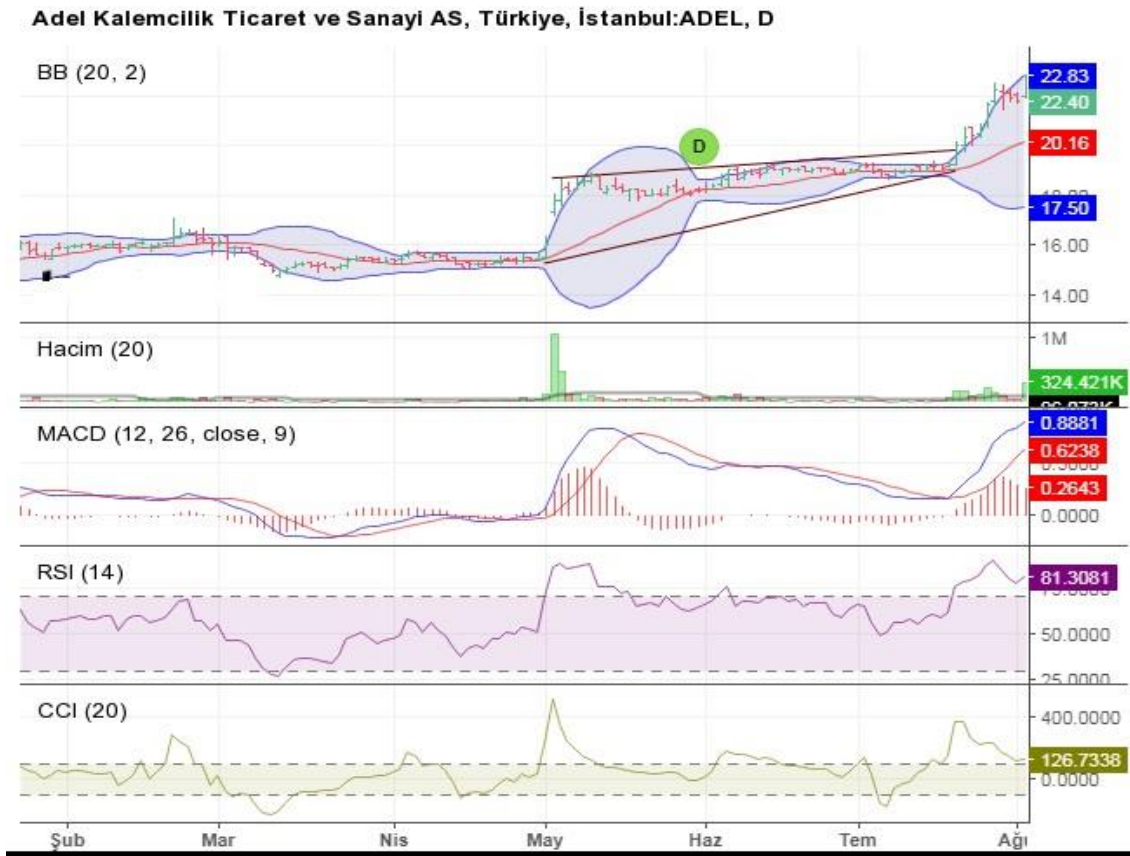
3.4.18. Denek18 Hisse Senetleri Bulguları

Denek18'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.18. Denek18 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADEL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ALARK(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BANVT(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
EGCYO(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KONYA(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
METRO(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
MRDIN(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
SAMAT(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TAVHL(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
USAK(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek18 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 3'ünde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek18 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.171. Adel Hisse Senedi

- Adel kalemcilik: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, emtia kanalı endeksi(cci) ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi ve çıpalama (referans noktası) yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.172. Alarko Hisse Senedi

- Alarko holding: Bu hisse senedi 03.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.173. Banvit Hisse Senedi

• Banvit: Bu hisse senedi 27.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.174. Egcyo Hisse Senedi

• Egcyo: Bu hisse senedi 19.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve momentum indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için tuzağa düşmüştür.

Grafik 3.175. Konya Hisse Senedi

• Konya çimento: Bu hisse senedi 03.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.176. Metro Hisse Senedi

- Metro: Bu hisse senedi 22.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde simetrik üçgen ve takoz formasyonu, emtia kanalı endeksi(cci), on balance volüme ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.177. Mardin Hisse Senedi

• Mardin çimento: Bu hisse senedi 28.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde dikdörtgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), macd ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.178. Samat Hisse Senedi

- Saray matbaacılık: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.179. Tavhl Hisse Senedi

- Tavhl: Bu hisse senedi 09.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.180. Usak Hisse Senedi

• Uşak seramik: Bu hisse senedi 07.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi) ve macd indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 7 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 2 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

3.4.19. Denek19 Hisse Senetleri Bulguları

Denek19'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.19. Denek19 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
ADANA(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
AKENR(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
BOSSA(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
DOBUR(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
DURDO(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KLMSN(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ROYAL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
SAMAT(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
TSKB(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
ULUSE(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek19 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 3'ünde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek19 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.181. Adana Hisse Senedi

• Adana çimento: Bu hisse senedi 03.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullanılıp formasyonlar kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.182. Akenr Hisse Senedi

• Ak enerji: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde dikdörtgen formasyonu macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend çizgileri kullanıldı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.183. Bossa Hisse Senedi

- Bossa: Bu hisse senedi 03.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde üçgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin geçmişteki istikrarsız performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için tuzağa düşmüştür.

Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama AS, Türkiye, İstanbul:DOBUR, D

BB (20, 2)

Grafik 3.184. Dobur Hisse Senedi

• Doğan yayıncılık: Bu hisse senedi 16.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), momentum ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrasında hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanlısamaya düşmemiştir.

Duran-Dogan Basım ve Ambalaj Sanayi AS, Türkiye, İstanbul:DURDO, D

Hacim (20)

BB (20, 2)

Grafik 3.185. Durdo Hisse Senedi

• Durdo: Bu hisse senedi 04.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarihler sonrasında hisse senedinin değer kaybedeceğini belirmesine rağmen hisse senedi değer kazanmıştır. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılmasına yol açmıştır.

Grafik 3.186. Klmsn Hisse Senedi

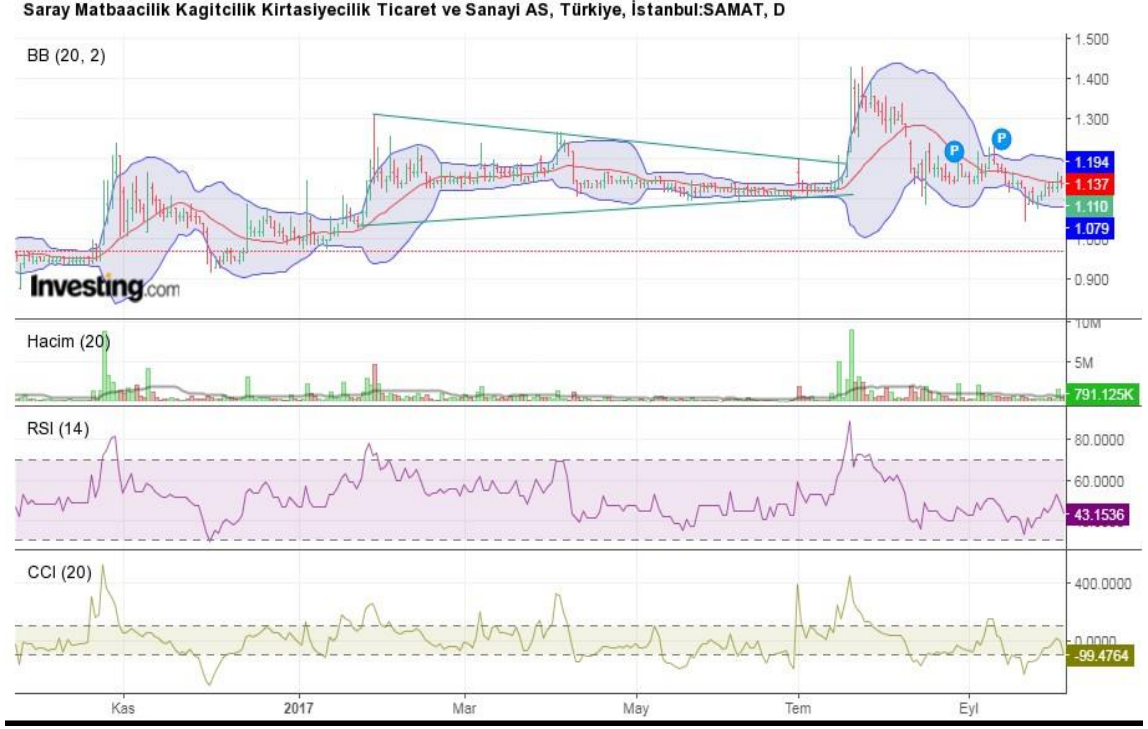
• Klmsn: Bu hisse senedi 08.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok fazla işlem gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılmasına yol açmıştır.

Royal Hali İplik Tekstil Mobilya Sanayi ve Ticaret AS, Türkiye, İstanbul:ROYAL, D

Grafik 3.187. Royal Hisse Senedi

• Royal: Bu hisse senedi 02.10.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde ikili dip formasyonu, macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcının hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.188. Samat Hisse Senedi

- Saray matbaacılık: Bu hisse senedi 20.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyon kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.189. Tskb Hisse Senedi

- Tskb: Bu hisse senedi 11.08.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı hisse senedini yatırımcılar tarafından çok işlem gördüğü için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.190. Uluse Hisse Senedi

• Ulusoy elektrik: Bu hisse senedi 10.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi),emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olup formasyonları kullanılmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceği söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 6 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 2 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanılısamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır.” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılısamaya düşmektedir.” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

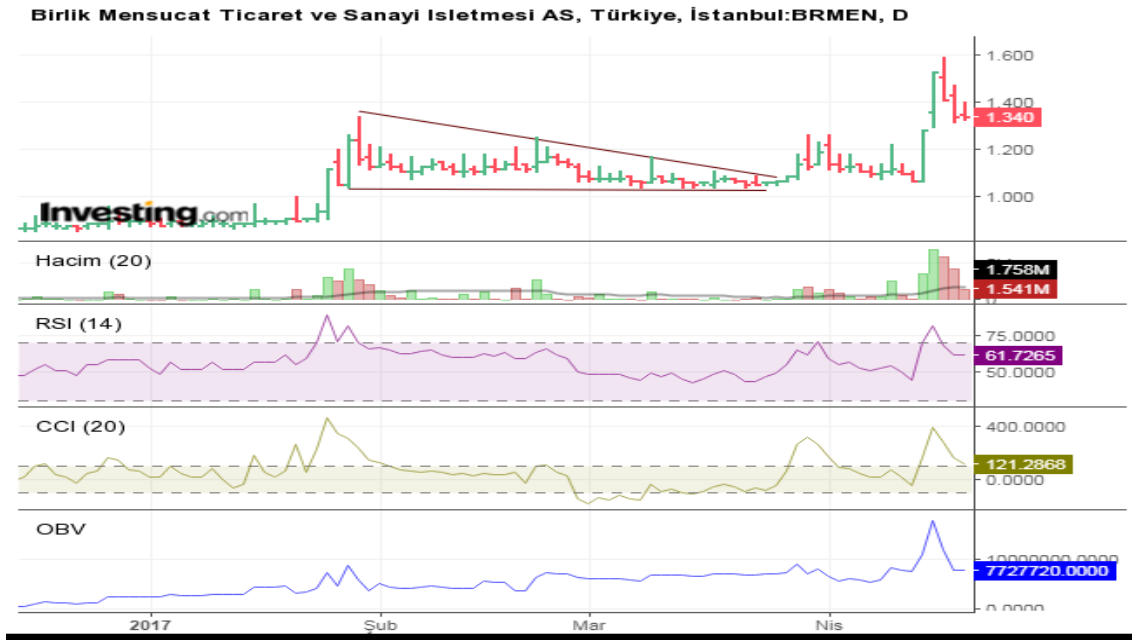
3.4.20. Denek20 Hisse Senetleri Bulguları

Denek20'e gösterilen hisse senedi grafikleri tablo da verilmiştir.

Tablo 3.20. Denek20 hisse senetlerindeki yanılsamalar

Hisse Senetleri	Formasyon	İndikatör	Trend	Yanılsama
BRMEN(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
CRFSA(n)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
DOHOL(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
ETILR(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
GENTS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
KORDS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
ODAS(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok
PGSUS(t)		Kullandı	Kullandı	Tuzak var
PKART(n)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak var
YATAS(t)	Kullandı	Kullandı	Kullandı	Tuzak yok

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere denek20 genel olarak tuzağa düşmüştür. Yatırımcı tuzak olmayan 5 hisse senedinden 3'ünde beklenenin aksine yanlış karar vermiştir. Denek20 ile yapılan görüşmede diğer teknik analist uzmanları gibi 15 yıldan fazla teknik analiz kullandığını ve al-sat işlemlerini buna göre yaptığını söylemektedir.

Grafik 3.191. Brmen Hisse Senedi

• Brmen: Bu hisse senedi 21.03.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde formasyon, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve on balance volume indikatörlerini ayrıca trend kullandı. Yatırımcı

verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini öngörmesine rağmen hisse senedi yükselmektedir. Bu durum yanılsamaya düşmesine neden olmuştur. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği ve bir yıllık grafikte geçmiş fiyat hareketlerinden hareket ederek bilgi yanılsaması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.192. Crfsa Hisse Senedi

• CarrefourSA: Bu hisse senedi 17.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini öngörmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.193. Dohol Hisse Senedi

- Doğan holding: Bu hisse senedi 28.02.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde üçgen formasyonu, macd, relatif güç endeksi(rsi) indikatörlerini ayrıca trend kullandı. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcının bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.194. Etıl Hise Senedi

• Etiler gıda: Bu hisse senedi 28.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanıp formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin yükseleceğini öngörmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmektedir. Yatırımcı teknik analiz bilgisine güvendiği için aşırı güven tuzağına düşmüştür.

Grafik 3.195. Gents Hisse Senedi

• Gents: Bu hisse senedi 11.07.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde dikdörtgen formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kaybedeceğini belirmesine rağmen hisse senedi değer kazanmıştır. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından fazla hacimli olduğu için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.196. Kords Hisse Senedi

- Kordsa tekstil: Bu hisse senedi 31.05.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Bu hisse senedinde macd ve relatif güç endeksi(rsi) indikatörleri ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılısamaya düşmemiştir.

Grafik 3.197. Odas Hisse Senedi

• Odas elektrik: Bu hisse senedi 27.04.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde bayrak formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı hisse senedinin kısa vadede yükseleceğini söylemiştir. Bu hisse senedinin de yanılsamaya düşülmemiştir.

Grafik 3.198. Pgsus Hisse Senedi

• Pegasus: Bu hisse senedi 21.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı bu hisse senedinde e relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci) ve bollinger bantları indikatörleri ayrıca trend kullanmış olup formasyonlar kullanılmamıştır. Yatırımcı hisse senedinin geçmişteki düşük performansının gelecekte de devam edeceğini düşündüğü için düşeceğini belirtmiş buna rağmen kısa vadede yükselme olduğu için temsiliyet ve çıpalama yanılması ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.199. Pkart Hisse Senedi

• Pkart: Bu hisse senedi 12.06.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Yatırımcı hisse senedinde takoz formasyonu, relatif güç endeksi(rsi), emtia kanalı endeksi(cci), macd ve bollinger bantları indikatörlerini ayrıca trend kullanmıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin değer kazanacağını belirmesine rağmen hisse senedi değer kaybetmiştir. Teknik analist uzmanı bu hisse senedinin yatırımcılar tarafından çok rağbet gördüğünü al-sat işlemi için kullandığını söylemektedir. Bu durum aşinalık ve aşırı güven yanılsamasına yol açmıştır.

Grafik 3.200. Yatas Hisse Senedi

• Yatas: Bu hisse senedi 14.11.2017 tarihinden geçmişe doğru bir yıllık olacak şekilde gösterilmiştir. Hisse senedinde macd, relatif güç endeksi(rsi) ve emtia kanalı endeksi(cci) indikatörlerini ayrıca trend kullanmış olan yatırımcı formasyonları kullanmamıştır. Yatırımcı verilen tarih sonrası hisse senedinin düşeceğini söylemiştir. Yatırımcı bu hisse senedinin de yanılsamaya düşmemiştir.

Çalışmaya katılan yatırımcı 10 hisse senedinden 6 tanesinde tuzağa düşerken 5 tane tuzak olmayan hisse senetlerinden 2 tanesinde tuzağa düşmemiştir. Bu durum “Davranışsal finanstaki yanılsamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır” ve “Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılsamaya düşmektedir” hipotezlerinin kanıtlandığı ortaya koymaktadır.

Çalışmaya katılan yatırımcıların yukarıda bahsedildiği genel olarak tüm tuzak olan hisse senetlerinde yanılsamaya düşüp; İlk hipotezimiz olan “ Davranışsal finanstaki yanılsamaların büyük bir bölümü teknik analizden kaynaklanmaktadır” durumunu doğrular nitelikte bir sonuca ulaşılmıştır. İkinci hipotezimiz olan “ Yatırımcı sinyalleri ayırt edemediği için yanılsamaya düşmektedir” durumunda ise yatırımcı verilen yanlış sinyal olan hisse senetlerinde tuzağa düşerken, tuzak olmayan hisse senetlerinde de yanlış karar verip beklenen varsayımın aksi sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü hipotezimiz olan “ Formasyonları kullanan yatırımcı yanılsamaya düşmektedir” durumunda ise 100 hisse senedinin 55 tanesinde tuzağa düşülmüştür. Bu durum son hipotezimizi tam olarak kabul etmemize bir engel olduğu için formasyon kullanan yatırımcı yanılgıya düşebilir sonucuna ulaşılabilir.

Teknik analiz uzmanları yani toplam 20 yatırımcıya 200 hisse senedi grafiği gösterilmiştir. Bunlardan 100 tanesi tuzak ve 100 tanesi normal hisse senetleridir. Tuzak olan hisse senetlerinde 71 tanesinde yanılsamalar ortaya çıkmış ve tuzak olmayan hisse senetlerinde de 55 tanesinde beklenenin aksine yanılgı hatalarına düşülmüştür. Yanılsamaya düşen yatırımcıların genel olarak geçmiş fiyat hareketleri, (çıpalama sebebiyle referans noktası) kendine aşırı güvenme, aşinalık, pişmanlıktan kaçınma ve temsiliyet kısayolu yanılgılarına düştüğü görülmüştür.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Davranışsal finans, yatırımcı davranışları ve psikoloji bilimi arasındaki bağı içermektedir. Yatırım yapan bireyler sistemli şekilde psikolojik hatalara düşmekte ve bu hatalar bireylerin sağlıksız kararlar vermelerine neden olmaktadır.

"Teknik Analizin Yatırımcı Kararlarına Etkileri; Yanılsamalar Bir Yönlendirme mi?" başlıklı bu tez çalışmasında, Türkiye'deki yatırımcının kararlarına etki eden durumların, yatırım yaparken nelere dikkat etmeleri gerektiği ve yatırımın niceliyle olan ilişkilerini ortaya koyan bir araştırmadır.

Araştırmada, "Finans alanında belirsizlik altında karar alma teorileri nelerdir?", "Yatırımcı davranışlarını etkileyen psikolojik önyargılar nelerdir?", "Türkiye'deki teknik analistlerin karar verme davranışlarının belirlenmesi ve bunun sonucunda kararların etkinliğinin nasıl arttırılabileceği konusunda nasıl bir yol izlenmeli?", "Türkiye'deki yatırımcıların teknik analiz kullanarak yaptıkları yatırımlarla yanılsamalara düşmekte midir?", sorularına cevap aranmıştır.

Araştırma bulgularına bakıldığında, yatırımcılar internet, ekonomi ve politika gazetelerini bilgi kaynağı olarak kullanmaktadır. Teknik analizleri kullanan yatırımcı kendi teknik analiz bilgisine güvendiğini ifade etmekte ve almak istediği hisse senedinin geçmiş fiyat hareketlerini incelemektedir.

Çeşitli çalışmalarda, bireylerin sistemli bir şekilde psikolojik yanılsamalara düştüğü saptanmıştır. Bu çalışma içinde yer alan teknik analiz kullanan yatırımcılar da, psikolojik yanılsamalara çokça düzeyde düşmektedirler. Örneğin, hisse senedi alım satımı yapan teknik analistlerin neredeyse hepsi yatırım kararlarını alırken geçmişteki fiyatlara göre karar verdikleri grafikleri incelerken gözlemlenmektedir. Bu durum, çıpalama kısayolunu ile yatırım yapan bireylerin kullanmakta olduğunu ve yatırım yapan bireylerin teknik analizi hisse senedi alımında çoğunlukla kullandığı anlaşılmaktadır. Çalışma doğrultusunda yatırım yapan teknik analistlerde fazlaca aşına olma ile aşırı güven bilişsel önyargılara düştüğü gözlemlenmekte olup ayrıca yatırımcılar var olma-olmama kısayoluna başvurmakta eğilime düşme durumu ortaya çıkmaktadırlar.

Teknik analist kullanan toplam 20 yatırımcıya 200 hisse senedi grafiği gösterilmiştir. Bunlardan 100 tanesi tuzak ve 100 tanesi normal hisse senetleridir. Tuzak olan hisse senetlerinde 71 tanesinde yanılsamalar ortaya çıkmış ve tuzak olmayan hisse senetlerinde de

55 tanesinde yanılısama hatalarına düşülmektedir. Yanılısamaya düşen yatırımcıların genel olarak geçmiş fiyat hareketleri, (çıpalama sebebiyle referans noktası) kendine aşırı güvenme ve temsiliyet kısayolu yanılıgılarına düşüğü görülmüştür.

Özetle, çalışma kapsamındaki yatırımcıların teknik analiz bilgilerinin iyi olması ve bu konu da eğitim almalarına rağmen yoğun bir şekilde psikolojik yanılısamalara maruz kalmaktadır. Bu sonuçların ışığında, yatırımcı davranışlarını etkili bir şekilde kullanabilmesi için yapılması gerekenler aşağıda maddeler şeklinde sıralanmıştır;

1- Türkiye'deki teknik analistler cinsiyetlerine göre değerlendirildiğinde, kadınların piyasa katılımları düşük düzeydedir. Türkiye'deki nüfusun cinsiyetlere göre dağılımının yaklaşık olarak eşit olduğu düşünöldüğünde, teknik analist yatırımcıların sadece %1,2'sinin kadınlardan oluşması sermaye piyasasının derinliğı ve verimliliğı bakımından bir sorun oluşturmaktadır. Bu nedenle, politikacıların bu duruma bir çözüm getirmek için yönlendirmeleri bu doğrultuda yapmaları isabetli olacaktır.

2- Bu çalışma ile yatırımcıların sadece teknik analizi kullanma kabiliyetlerinin psikolojik yanılısamalara düşme konusunda tek başına çözümleyemediğine ilişkin önemli bulgulara ulaşılmıştır. Çözüm üretilmesi gereken asıl konu, teknik analiz yöntemlerinin gerçekleşmesi yönünden tuzağı düşen yatırımcıların, teknik analizin bilimsel olmadığı ve piyasadaki işlem hacminden görölen bazı psikolojik yanılısamalar konusunda da bilgilendirilmeye ihtiyaçları vardır.

3- Son olarak, bu çalışmadaki konuyla yakın ilişkili olan Türkiye'deki yatırımcıların davranışsal finansla ilgili bilgi seviyelerinin yükseltmek için gayret göstermeleri fakat bununla beraber bilişsel yeteneklerini geliştirmeyi de ihmal etmemeleri gerektiğini ayrıca yatırımcıların psikolojik önyargılar konusunda bilgi eksikliğı olduğu anlaşılmıştır. Bu durum, yatırımcıları ortak bir fikrin yönlendirdiğinin açık bir ispatıdır. Bu ortak fikir, teknik analizin ana fikri "her şey fiyatlara yansır" söylemidir. Dolayısıyla yatırımcılar, teknik analiz bilgileri üst düzey olsa bile, bu ortak düşünce etrafında birlikte hareket etmekte, grafiklerin içinde boğulmakta ve yanlış karar almaktadırlar. Sonuç olarak, yatırımcının yanılısamaya düşmelerini sağlayacak şekilde öncül fiyat hareketleri oluştuğunda daha bilinçli kararlar almalarına yardımcı olabilmek için, finansal bilgi düzeylerinin yükseltilmesinin yanında, teknik analiz kullanan yatırımcıların piyasada var olan diğere yöntemlerin neler olduğunun iyi yönlerinin ve eksikliklerinin hakkında da bilgi sahibi olmalarını sağlanmalı ve gerekli politikalar uygulanmalıdır.

5. KAYNAKLAR

- Akay, D., Çetinyokuş, T. ve Dağdeviren, M., (2002) “Portföy Seçimi Problemi İçin KDS/GA Yaklaşımı”, *Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, c.17, s.4, ss.125-138.
- Aranson, E., (1992) “*The Social Animal*”, (6th. edition), W.H. Freeman and Company: New York.
- Baker, H.K., Nofsinger, J.R., (2002) “Psychological Biases of Investors”, *Financial Services Review*, Vol.11, pp.97-116.
- Barak, O., (2008) “Davranışsal Finans- Teori ve Uygulama”, Gazi Kitabevi: Ankara.
- Barberis, N. ve Thaler, R., (2002) “A Survey of Behavioral Finance”, NBER Working Paper, No. 9222, <http://www.nber.org/papers/w9222> (Erişim Tarihi: 15.05.2018).
- Barberis, N., Shleifer, A. ve Vishny, R., (1998) “A Model of Investor Sentiment”, *Journal of Financial Economics*, Vol.49, pp.307-343.
- Baskı), Ekin Basım Yayın Dağıtım: Bursa.
- Belsky, G. ve Gilovich, T., (1999) “Why Smart People Make Big Money Mistakes”, Simon and Schuster: New York.
- Benartzi, S., ve Thaler, R., (1995) “Myopic Loss Aversion and the Equity Premium Puzzle”, *The Quarterly Journal of Economics*, Vol.110, No.1, pp.73-92.
- Black, F. (1986) “Noise”, *Journal of Finance*, Vol.41, pp.529-543.
- Bolak, M., (1991) “Sermaye Piyasası Menkul Kıymetler ve Portföy Analizi” Beta Yayınları: İstanbul.
- Callebaut, W., (2007) “Herbert Simon’s Silent Revolution”, *Biological Theory*, Vol.2, No.1, pp.76-86.
- De Bondt, W. ve Thaler, R., (1985) “Does the Stock Market Overreact?”, *The Journal of Finance*, Vol.40, No.3, pp.793-805.
- De Long, J.B., Shleifer, A., Summers, L., ve Waldman, R., (1990) “Positive Feedback Investment Strategies and Destabilizing Rational Strategies”, *Journal of Finance*, Vol.45, No.2, pp.379-95.
- Dichev, I.D. ve Janes, T.D., (2001) “Lunar Cycle Effects in Stock Returns”, Working Paper, University of Michigan, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.281665> (Erişim Tarihi: 23.11.2017).
- Döm, S., (2003) “Yatırımcı Psikolojisi”, Değişim Yayınları: İstanbul.
- Edwards, W., (1968) “Conservatism in Human Information Processing” Editor Kleinmütz, B., *Formal Representation of Human Judgement*, pp.17-52, John Wiley and Sons: New York.

- Fama, E.F ve MacBeth, J.D., (1973) "Risk, Return And Equilibrium: Emprical Tests", The Journal of Political Economy, Vol.81, No.3. pp. 607-636.
- Froot, K.A. ve Dabora, E.M., (1999) "How Are Stock Prices Affected by the Location of Trade?", Journal of Financial Economics, Vol.53, No.2, pp.189–216.
- Gürünlü, M., (2011) "Finansal Piyasaların Etkinliği Teorisinden Davranışsal Finansa: Finans Teorisinin Evrimi", *Maliye Finans Yazıları*, s.92, (Temmuz 2011), ss.31- 50.
- Hammond, J.S., Keeney, R.L. ve Raiffa, H., (1998) "The Hidden Traps in Decision Making", Harvard Business Review, September-October, pp.1-11.
- Hanson, J.D. ve Kysar, D.A. (1999) "Taking Behavioralism Seriously: Some Evidence of Market Manipulation", NYU Law Review, Vol.74, No.3, pp.630-749.
- Herschberg, M., (2012) "Limits to Arbitrage: An introduction to Behavioral Finance and a Literature Review", Palermo Business Review, No.7, pp.7-21.
- Hirshleifer, D., (2001) "Investor Psychology and Asset Pricing", Journal of Finance, Vol.4, No.56, pp.1533-97, http://mp.ra.ub.uni-muenchen.de/5300/1/MPRA_paper_5300.pdf (Erişim Tarihi: 17.09.2017).
- İpeksümer, Y.Gültekin.(2009), "Menkul Kıymet Yatırımcılarının Yatırım Yaparken Kullandıkları Yöntemler (Aydın İl Merkezindeki Yatırımcılar Üzerine Bir Uygulama)", Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Aydın.
- Kahneman, D. and Tversky, A., (1979) "Prospect Theory: An Analysis of Decision Under Risk", *Econometrica*, Vol.47, No.2, pp.263-91.
- Kahneman, D. ve Lovallo, D., (1993) "Timid Choices and Bold Forecasts: A Cognitive Perspective on Risk Taking", *Management Science*, Vol.39, No.1, pp.17-31.
- Kahneman, D. ve Riepe, M.W., (1998) "Aspects of Investor Psychology: Beliefs, Preferences, and Biases Investment Advisors Should Know About", *Journal of Portfolio Management*, Vol.24, No.4, pp.52-65.
- Kahneman, D. ve Tversky, A., (1973) "Availability: A Heuristic for Judging Frequency and Probability", *Cognitive Psychology*, Vol.5, pp.207-232.
- Kahneman, D. ve Tversky, A., (1984) "Choices, Frames and Values", *American Psychologist*, Vol.39, No.4, pp.341-50.
- Kahneman, D., Knetsch, J., ve Thaler, R., (1991) "Anomalies: the Endowment Effect, Loss Aversion, and Status Quo Bias", *The Journal of Economic Perspectives*, Vol.5, No.1, pp.193-206.
- Karan, M. B., (2004) "Yatırım Analizi ve Portföy Yönetimi", Gazi Kitabevi: Ankara.
- Kaustia, M. ve Rantapuska, E., (2011) "Does mood affect trading behavior?", <https://doi.org/10.1016/j.finmar.2015.08.001>, (Erişim Tarihi: 21.02.2018).
- Kıyılar, M. ve Akkaya, M. (2016) "Davranışsal Finans", İstanbul Literatür Yayınları.

- Konuralp, G., (2005) “Sermaye Piyasaları Analizler, Kuramlar ve Portföy Yönetimi” (2. Baskı), Alfa Basım Yayım Dağıtım: İstanbul.
- Korkmaz, T. ve Ceylan, A., (2007) “Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi”, (4. Baskı), Alfa Basım Yayım Dağıtım: İstanbul.
- Lehner, O.M., (2004) “A Survey of Behavioral Finance”, *Electronic Journal of Banking and Finance*, Vol.1, No.2, pp.1-22, <http://ssrn.com/abstract=1669967> (Erişim Tarihi:15.08.2018).
- Lim, S.S., (2006) “Do Investors Integrate Losses and Segregate Gains? Mental Accounting and Investor Trading Decisions”, *Journal of Business*, Vol.79, No.5, pp.2539-2573.
- Markowitz, H.M., (1952) “Portfolio Selection”, *Journal of Finance*, Vol.7, No.1, pp.77- 91.
- Mcfadden, D., (1998) “Rationality for Economists?”, *Santa Fe Institute Working Papers*, No.1998-09-086, <http://www.santafe.edu/media/workingpapers/98-09-086.pdf> (Erişim Tarihi: 04.08.2018).
- Miller, D.T. ve Ross, M., (1975) “Self-Serving Biases in the Attribution of Casuality: Fact or Fiction?”, *Psychological Bulletin*, Vol.82, No.2, pp.213-225.
- Nofsinger, J.R., (2001) “Investment Madness” Prentice Hall: New Jersey.
- Özgül, T. ve Yılmaz, C., (2006) “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’nda (İMKB) Sektör Bazında İşlem Gören Hisse Senetlerinin Alım-Satım Kararlarında En Yüksek Getirili Stratejinin Belirlenmesi”, *Yönetim ve Ekonomi*, c.13, s.2, ss.211-224.
- Rabin, M. ve Schrag, J.L., (1999) “First Impressions Matter: A Model of Confirmatory Bias”, *The Quarterly Journal of Economics*, Vol.114, No.1, pp.37-82.
- Rabin, M., (1998) “Psychology and Economics”, *The Journal of Economic Literature*, Vol.36, No.1, pp.11-46.
- Rabin, M., (2002) “Inference by Believers in the Law of Small Numbers” *The Quarterly Journal of Economics*, Vol.117, No.3, pp.775-816.
- Rabin, M., (2004) “A Perspective on Psychology and Economics” *UC Berkeley Economics Working Paper*, No. E02-313, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.713862> (Erişim Tarihi: 16.02.2018).
- Ricciardi, V. ve Simon, H.K., (2000) “What is Behavioral Finance, Business, Education and Technology Journal”, Vol.2, No.1, pp.1-9.
- Ricciardi, V., (2004) “A Risk Perception Primer: A Narrative Research Review of the Risk Perception Literature in Behavioral Accounting and Behavioral Finance”, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.566802> (Erişim Tarihi: 11.10.2018).
- Ritter, J., (2003) “Behavioral Finance”, *Pacific-Basin Finance Journal*, Vol.11, pp.429- 437.
- Robertson, L.S., (1977) “Perceived Vulnerability and Willingness to Pay for Crash Protection”, *Journal of Community Health* , pp.136-141.
- Royal Swedish Academy of Sciences, (2002) “Foundations of Behavioral and Experimental

- Economics: Daniel Kahneman and Vernon Smith” Advanced Information on the Prize in Economic Sciences, http://www.kva.se/Documents/Priser/Nobel/2002/sciback_ek_en_02.pdf (Erişim Tarihi:13.10.2018).
- Sezer, D. (2013), “Yatırımcıların Davranışlarının Etkinliği ve Psikolojik Yanılsamalar”, Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Aydın.
- Sharpe, W. ve Alexander, G., (1990) “Investments” (4th. Edition), Prentice Hall, Eaglewood Cliffs: New Jersey.
- Shefrin, H. ve Statman, M., (1985) “The Disposition to Sell Winners Too Early and Ride Losers Too Long: Theory and Evidence”, The Journal of Finance, Vol.40, No.3, pp.777-90.
- Shefrin, H., (2007) “Behavioural Corporate Finance”, McGraw-Hill: New York.
- Shleifer, A. ve Summers, L.H., (1990) “The Noise Trader Approach to Finance”, The Journal of Economic Perspectives, Vol.4, No.2, pp.19-33.
- Shleifer, A. ve Vishny, R., (1997) “Limits of Arbitrage”, Journal of Finance, Vol.52, No.1, pp.35-55.
- Shleifer, A., (2000) “Inefficient Markets”, Oxford University Press: New York.
- Thaler, R.H., (1980) “Toward a Positive Theory of Consumer Choice”, Journal of Economic Behavior and Organization, Vol.1, pp.39-60.
- Thaler, R.H., (1985) “Mental Accounting and Consumer Choice”, Marketing Science Vol.4, 199-214.
- Thaler, R.H., Johnson, E.J., (1990) “Gambling with the House Money and Trying to Break Even: The Effects of Prior Outcomes on Risky Choice”, Management Science, Vol.36, No.6, pp.643-60.
- Tversky, A. ve Kahneman, D., (1974) “Judgment under Uncertainty: Heuristics and Biases”, Science, New Series, Vol.185, No.4157, pp.1124-1131.
- Üstünel, İ.E., (2000) “Duraęan Portföy Analizi ve İMKB Verilerine Uygulanması”, İMKB Yayınları, Ankara.
- Van Der Sar, N.L., (2004) “Behavioral Finance: How Matters Stand”, Journal of Economic Psychology, Vol.25, pp.425-444.
- Weinstein, N.D., (1980) “Unrealistic Optimism About Future Life Events”, Journal of Personality and Social Psychology , Vol.39, No.5, pp.806-820.
- Yuan, K., Zheng, L. ve Zhu, Q., (2002) “Are Investors Moonstruck? Lunar Phases and Stock Returns”, Journal of Empirical Finance, Vol.13, No.1, pp.1-23.e
- Zielonka, P., (2004) “Technical Analysis as the Representation of Typical Cognitive Biases”, International Review of Financial Analysis, Vol.13, No.2, pp.217-225.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı :Hüseyin Tuğberk TIRAŞ

Doğum Yeri ve Tarihi : Uşak 05.01.1991

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İİBF, İşletme Bölümü, 2016

Lisansüstü Öğrenimi :

Bildiği Yabancı Diller:

İş Deneyimi

İletişim

e-posta Adresi : htgbrk@gmail.com

Tarih : 21.08.2019